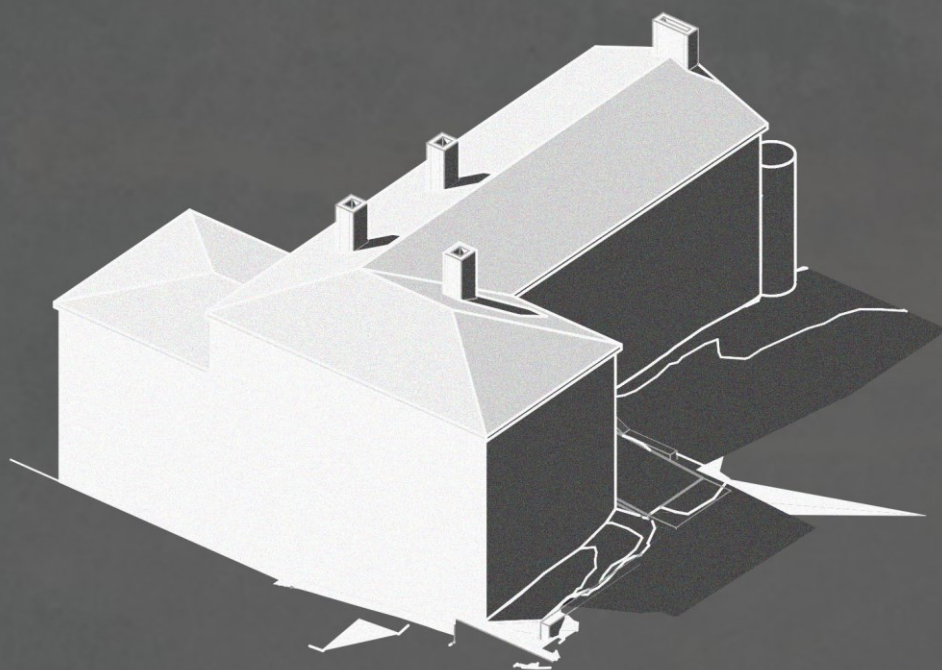

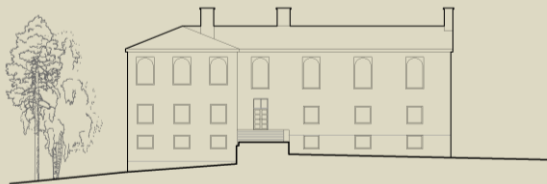
20 - LUKUJEN KORTTELI

HAAGAN KANSAKOULUN MUUTOS- JA LAAJENNUSSUUNNITELMA

Noora Nieminen
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehti (AMK)
Rakennusarkkitehtuuri
Opinnäytetyö
2022

20 – LUKUJEN KORTTELI

HAAGAN KANSAKOULUN
MUUTOS- JA LAAJENNUSSUUNNITELMA

Opinnäytetyö

*Noora Nieminen
Metropolia Ammattikorkeakoulu
Rakennusarkkitehtuuri*

Helsingissä 4.5.2022

TIIVISTELMÄ

Helsingin Etelä-Haagassa sijaitseva entinen kansakoulu on 1920-luvun klassismia ja tiilirakentamista edustava rakennus, joka on vuosia ollut vailla pysyvää käyttöä ja merkitty asemakaavassa suojelluksi, sekä käyttötarkoitukseltaan muutettavaksi. Opinnäytetyö 20 – lukujen kortteli on suunnitelma Steniuksentie 14:ssä sijaitsevan koulurakennuksen käytön muutoksesta ja tontin täydennysrakentamisesta. Työssä tutkittiin kestävän, kannattavan ja säilyttävän muutoksen tekijöitä sekä sovellettavia piirteitä uudessa kaupunkikuvassa.

Käyttötarkoitusten muutokset ovat osa rakennuskannan elinkaarta, joilla voidaan säilyttää arkkitehtuurihistoriaa, sekä vähentää rakentamisen hiilijalanjälkeä. Suunnitelman lähtökohtina oli valita soveltuvin käyttötarkoitus koulurakennukseen ja säilyttää kohteen alkuperäisen arkkitehtuurin piirteet. Uudisrakennusten suunnittelun lähtökohtina oli soveltaa yhtenäistä kaupunkikuvallista ilmettä sekä rakentamisen tapaa kansakoulun kanssa.

Työ on kaksiosainen toiminnallinen opinnäytetyö, joka jakautuu teoriaa taustoittavaan ja kohteen lähtötietoja käsittelevään tutkimusosioon, sekä tapaustutkimuksen suunnitelmaan. Teoriassa viitataan rakennusten elinkaaresta, käyttötarkoituksen muutosten prosessista sekä kohteen historiasta kertovaan kirjallisuuteen. Tutkimukseen pohjautuvia johtopäätöksiä sovellettiin käytännön suunnittelutyössä. Suunnitelman lopputulemassa päädyttiin ilmavaan umpikortteliin, jossa kansakoulun tilat muutetaan asuin- ja monitoimitiloiksi ja tonttia täydennetään asuinkerrostalorakennuksilla.

Avainsanat: käyttötarkoituksen muutos, tyhjät tilat, koulurakennukset, kestävä rakentaminen, Etelä-Haaga

Tekijä: Noora Nieminen
Otsikko: 20 – lukujen kortteli, Haagan kansakoulun muutos – ja laajennussuunnitelma
Sivumäärä: 60 sivua + 1 liite
Aika: Toukokuu 2022
Tutkinto: Rakennusarkkitehti (AMK)
Tutkinto-ohjelma: Rakennusarkkitehtuuri
Ammatillinen pääaine: Rakennusarkkitehtuuri
Ohjaajat: Lehtori Janne Järvinen
Lehtori Jorma Lehtinen

ABSTRACT

Former elementary school from the 1920's in Etelä-Haaga, Helsinki represents classicism and brick construction of the era and has been without permanent use and marked as preserved in the town plan as well as to be changed in use. The thesis introduces a project of a change of use of the former school building at Steniuksentie 14 elementary school and infill building of the site. The study discusses the factors of sustainable and preserving change and the applicable features in the new cityscape.

Changes of uses are part of the life span of the building stock, which can preserve architectural history and reduce the carbon footprint of construction. The starting points to the plan were to select the most suitable use for the school building and to preserve the features of the original architecture. The basis for the infill buildings was to apply contiguous cityscape and way of building with the old elementary school.

The study is a two-part functional case study and the thesis is divided into the theory and research part and a plan that presents analysis and conclusions of the study. The theory relies on literature of the lifespan of building, the process of change of uses, and the history of the case-study subject. The conclusions based on the research were applied in the practical design work. The conclusion of the plan is an airy block where the spaces of the school building are changed to residential and multi-purpose use and the site is infilled with three new apartment buildings.

Keywords: change of use, empty spaces, school buildings, sustainable construction, Etelä-Haaga

Author: Noora Nieminen
Title: Block from the 20's, Change and Infill Plan of Elementary School of Haaga
Number of Pages: 60 pages + 1 appendices
Date: May 2022
Degree: Bachelor of Construction Architecture
Degree Programme: Construction Architecture
Professional Major: Construction Architecture
Instructors: Janne Järvinen, Senior Lecturer
Jorma Lehtinen, Senior Lecturer

SISÄLTÖ

JOHDANTO	7
TAUSTA	9
Rakennuksen elinkaari ja kestävä rakentaminen	9
Koulurakennukset - 1920-luku	10
CASE STUDY: HAAGAN KANSAKOULU, STENIUKSENTIE 14	13
Sijainti ja ympäristön ominaispiirteet	13
Rakennuksen historia, nykytila ja ominaispiirteet	17
SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT	29
Käyttötarkoituksen valinta	29
Vanhan ja uuden yhteys	35
SUUNNITELMA	39
Suunnitteluperiaatteet	40
Suhde ympäristöön	43
Tilat ja toiminnot	45
Rakenne ja materiaalit	56
LOPUKSI	57
LÄHTEET	58
Liite: Planssipienennökset	60

JOHDANTO

Tutkimus

Rakennuskannan säilyttäminen, käyttötarkoitusten muutokset ja rakennusten tyhjät tilat ovat arkkitehtuurin alalla ajankohtaisia aiheita ympäristömme muuttuessa. Tässä opinnäytetyössä tutkitaan lähes 100 vuotta vanhaan kansakouluun toteutettavan suunnitelman kautta kohteen säilyttämisen mahdollisuuksia ja käyttötarkoituksen muutoksen perusongelmaa: kun rakennuksen alkuperäinen käyttö lakkaa tai vähenee, kuinka sovittaa uusi käyttötarkoitus ja tilaohjelma rakennukseen?

Tutkimusongelma:

Arvokkaita rakennuksia on tyhjillään niiden alkuperäisen käytön lakattua, jolloin syntyy hukkatilaa tiivistyvillä alueilla. Rakennuskantaa tulisi säilyttää ja tehdä käytettäväksi niin rakennusperinnön säilyttämisen, kuin myös rakennuspäästöjen vähentämisen kannalta.

Tutkimuskysymykset:

Kuinka muutoksessa ja uudessa täydentävässä rakennuskannassa tulisi huomioida 1920-luvun arkkitehtonisten ominaispiirteiden ja kaupunkikuvan säilyttämistä?

Tavoitteet ja menetelmät

Opinnäytetyö on kaksiosainen, jossa toteutetaan teoriaan pohjautuvien havaintojen perusteella suunnitelma tapaustutkimuskohteesta. Lähtötietoja analysoidaan arkkitehtuurin näkökulmasta ja suunnitelmassa tutkitaan ratkaisuja eri skenaarioiden kautta. Tapaustutkimuskohde on Helsingin Etelä-Haagassa sijaitseva 1920-luvun kansakoulu, joka on ollut vailla pysyvää käyttöä jo 9 vuotta opetuskäytön lakattua vuonna 2013. Työssä pohditaan ja esitetään myös kansakoulun tontille kaavatun täydennysrakentamisen merkitystä ja vaikutusta alueeseen ja koulurakennukseen.

Työssä arvotan käyttötarkoitusten vaikutusta ja soveltuvuutta muutosten laajuuden, alueen toimintoihin ja tarpeisiin istumisen sekä kohteen ominaisuuksiin sopeutumisen perusteella. Harkitun käytön muutoksen tavoitteena on toteuttaa arkkitehtonisesti, ajallisesti ja ekologisesti kestävä ja laadukas, sekä kannattava lopputulos säilyttämällä kohteen arvoja ja luomalla pysyviä pitkäikäisiä toimintoja rakennuksen tiloihin.

TAUSTA

Rakennuksen elinkaari ja kestävä rakentaminen

Käyttötarkoitusten muutoksilla pyritään hyödyntämään jatkuvasti syntyvää hukkatilaa, joiden prosessit ovat aina yksilöllisiä ja toteutuvat kohteen ehdoilla. Tyhjiä tiloja ja tilamuutoksien tarpeita syntyy, kun rakennuksen käyttö lakkaa soveltumasta enää sen alkuperäiseen tarkoitukseen. Rakennuksen koko elinkaareissa tulee tulevaisuudessa laajemmin huomioida rakentamisen, korjaamisen ja purkamisen vähähiilisyys lainsäädännön uudistumisessa vähähiilisyttä kohti¹.

Muutosprosessien huonot puolet voivat liittyä korjauskustannuksiin ja muutostoimenpiteiden viemään aikaan. Käyttötarkoitusten muutoksilla voidaan kuitenkin vähähiilisen rakentamisen ohella saavuttaa hyötyjä, joita uudisrakennuksissa ei välttämättä tavoiteta, kuten tiloissa ja rakennuksen osissa olevia aikakaudelle tyypillisiä koristeluita, tunnelmaa, huonekorkeutta tai väljyyttä. Haasteina muutoksissa on löytää soveltuva käyttötarkoitus.

Rakennusten säilyttämiseen ja mahdolliseen suojeluun vaikuttavat rakennuksen harvinaisuus, tyypillisuus, edustavuus, alkuperäisyys, historia ja todistusvoima sekä historiallinen kerroksellisuus.² Rakennussuojelu vaikuttaa käyttötarkoituksen muutosten ja kunnostustoimenpiteiden purkamisen mahdollisuuksiin, muutosten laajuuteen sekä alkuperäisten arkkitehtonisten arvojen säilyttämiseen. Säilyttäminen voi olla taloudellisesti perusteltua tai

---

¹ (Huuhka et al., 2021)

² (Vauramo, 2020)

kulttuurihistoriallisesti välttämätöntä. Purkamisen syiksi eri kohteissa saattavat johtaa sijainti epäotollisella paikalla, kaupunkisuunnittelun tilanne, rakennuksen huono kunto tai haasteet löytää soveltuva uusi käyttö rakennukseen.³

Koulurakennukset - 1920-luku

Arkkitehtuurissa siirryttiin 1920-luvun taitteessa klassismin aikaan, jossa aiemmin kansallisromantiikan, jugendin ja art nouveaun koristeellisuudesta ja epäsymmetriasta siirryttiin selkeään ja yhtenäiseen kaupunkikuvaan. Talojen tarkoituksena oli rajata katutilaa, kuin muodostaen sille seinät. Toistuvia elementtejä olivat yhtenäinen räystäskorkeus ja sokkeli, sekä rakennusten symmetria ja suorat ikkunarivit. Julkisivujen tyypillisimmät käsittelyt ja materiaalit olivat puhtaaksimuurattu punatiili ja rappaus. Rappauksissa värimaailma vaihteli murrettujen lämpimien keltaisten, punaisten, vaalean harmaiden ja sinisten sävyissä. Katon pintamateriaalina oli tyypillisesti mustaksi maalattu pelti. Koristeaiheet sijoitettiin sisäänkäyntien ja ikkunoiden kehyksiksi, mutta niitä ei käytetty runsaasti. Rappaamalla tehdyt tai puusta veistetyt koristelut olivat tyypillisesti reliefejä, pylväitä, pilastereita, koristelijoja, medaljonkeja tai frontoneita. Koulurakennusten suunnittelua pidettiin yhteiskunnallisesti merkittävänä suunnittelutehtävänä jo ainakin 1910-luvulta ja niistä pidettiin arkkitehtuurikilpailuita.

---

³ (Tuppurainen & Karvinen-Jussilainen, 1984)

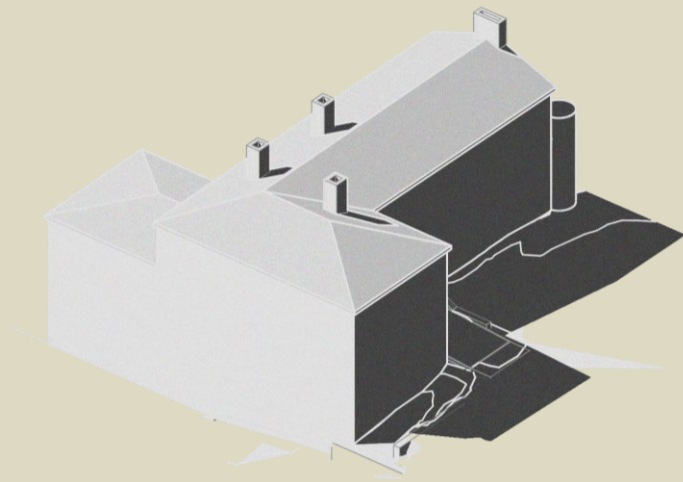
Kaupunkikouluista poiketen, maalaiskansakouluista toteutettiin tyyppipiirustuksia ja niiden arkkitehtuurilta odotettiin kansanomaista vaatimattomuutta. Maalaiskoulut olivat hirsirakenteisia, kaksikerroksisia ja niissä oli auma-, mansardi- tai harjakatto. Moniruutuiset ikkunat ja listoin jaotellut julkisivut rytmittivät ilmettä. Kaupungeissa koulurakennukset olivat tyyppillisesti 4–5-kerroksisia ja pohjaratkaisuiltaan selkeitä ja sivu- tai keskikäytävän avulla jäsenneityjä. Pääaulat, -portaikot ja käytävät olivat leveitä ja juhlavia.⁴

Koulurakennuksilla oli opetustiloina toimimisen lisäksi asema toimia yhteisönsä kokoontumis- ja harrastustiloina. Koulurakennuksissa ilmennettiin arkkitehtuurien uusia virtauksia. Yhteisön kannalta merkittävän rakennuksen tuli erottua. Kaupunkien oppikouluilta odotettiin 1800-luvun puolella monumentaalisuutta. Kansakouluille ryhdyttiin toteuttamaan omia rakennuksiaan 1870-luvulta alkaen.⁵

---

⁴ (Makkonen, 2004)

⁵ (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2016)

CASE STUDY: HAAGAN KANSAKOULU, STENIUKSENTIE 14

Sijainti ja ympäristön ominaispiirteet

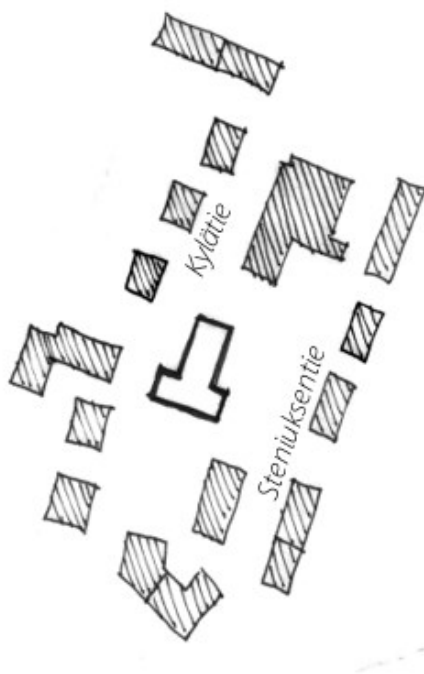
Haagan puutarhakaupunki perustettiin kauppapuutarhuri M. G. Steniuksen aloitteesta ratayhteyden varrelle. Haaga oli siihen asti toiminut maanviljelysmaana osana keskiaikaisen Huopalahden kylää. Haagan puutarhakaupunki sai hallinnollisen itsenäisyyden 1906 ja vuonna 1923 perustettiin Haagan kauppa. Haagan identiteetti on säilynyt poikkeuksellisen kerrostuneen kaavahistoriansa myötä puutarhamaisesti rakennettuna.⁶

Tarkasteluni alueesta on, että Etelä-Haagan alueen henkeä määrittävät nykyisin vahvasti 1950–60 lukujen rakennuskannan ominaispiirteet ja kaupunkirakenne. Aluetta on paikoin täydennetty 1980- sekä 2010- luvuilla rakennetuina asuinkerrostaloin, joissa tyylipiirteet ja täydentämisen sopeutuvuuden aste on vaihtelevaa, mutta pääosin ympäröivän rakennuskannan mittasuhteisiin, materiaaleihin ja sävyihin sopeutuvaa. Rakennusten sijoittelu vaihtelee, mutta pääasiallinen rakennusten sijoittelutapa on pitkittäin tien suuntaisesti tai rivitetysti lyhyt julkisivu tietä kohden. Näkymälinjat päättyvät joko rakennuksen pätyyn tai pitkään sivuun. Rakennusten lomissa on puus-toa ja maaston korkoerot luovat vaihtelevaa maisemaa. Julkisivut ovat alueella pääosin rapattuja vaalean, ruskean ja vihreän sävyissä. Rakennusmateriaaliltaan rakennukset ovat pääosin tiiltä tai tiilielementtiä. Paikoin julkisivuissa on myös punatiiltä. Kattomuodot ovat pääosin harja- tai aumakattoja.

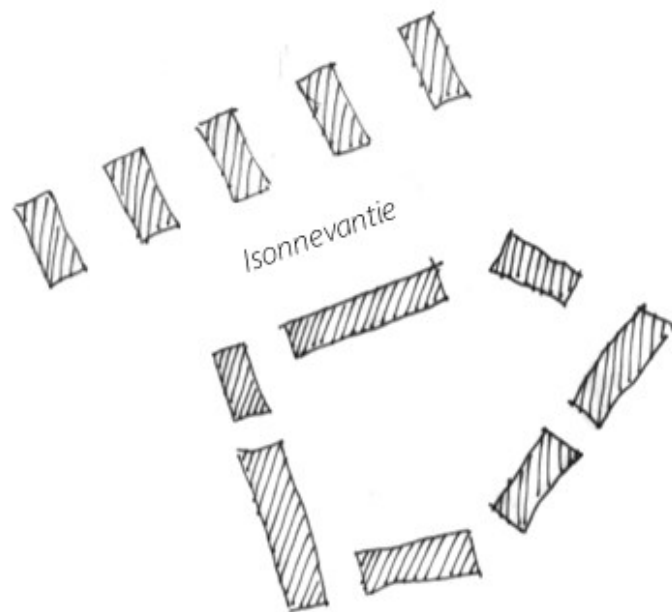
⁶ (Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2017)

Suunnittelukohde sijaitsee osoitteessa Steniuksentie 14. Etelä-Haagan aluetta rajaavat Metsäläntien, Hämeenlinnanväylän, Vihdintien ja Haagan liikenneympyrän kulkuyhteydet. Tontti sijoittuu Kylätien ja Steniuksentien väliin mäen laelle. Kansakoulu sijoittuu tontillaan rinteeseen, erottuen länsipuolelta Kylätien molemmista tulosuunnista nelikerroksisena massana. Rakennuksen itäpuolella sijaitsee pääsisäänkäynti, jonka edustalla on hiekkakenttä ja kevyttä puustoa tien laidalla. Eteläpuoli tontista on kalliomaata, jossa puusto on tiheämpää.

Tontin väljyys ja rakennuksen sijoittuminen tontin keskiosaan luovat muusta ympäristöstä poikkeavan asetelman. Tontin etuosaan Steniuksentielle on jätetty runsas pihatila, kun ympäristön rakennusten sijoittelussa tilanne on päinvastainen: piha-alueet on sijoitettu tonttien takaosiin.

Kuva 2 Steniuksentie 14:n lähiympäristön rakennusten sijoittelua.

Tulevaisuudessa Etelä-Haagan alue on muutoksen alla alueen tiivistymisen myötä. Steniuksenkentän alueelle on suunnitteilla aluetta täydentäviä pääsääntöisesti viisikerroksisia asuinkerrostaloja noin 370 asukkaalle⁷. Tästä voidaan luoda johtopäätös, että alueen polveileva ja ilmava kaupunkirakenne tulee tiivistymään tulevaisuudessa, joten haasteena mielestäni on alueen ominaispiirteiden luoman viihtyisyyden tunnun säilyttäminen. Alueen ilmava asetelma syntyy yksinkertaistesti niin julkisista puistoalueista kuin myös asuinrakennusten piha-alueista. Katutila ei kuitenkaan näydy suoraan väljänä, sillä kaupunkirakenne on vaihteleva rivitettyjen rakennusten ja sisäpihoja muodostavien kortteleiden välillä.

---

⁷ (Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2021)

Kuva 3 Ympäröivän alueen kaupunkirakenteita ja piha-alueita

Kuva 4 Alueen rakennusten käyttötarkoituksia

Rakennuksen historia, nykytila ja ominaispiirteet

Historia

M. G. Steniuksen mukaan nimetyn tien varrella nykyisin sijaitseva koulurakennus sai paikkansa silloisen Haagan kauppalan huvilayhdyskunnan alueelta. Haagassa alettiin etsimään rakennuspaikkaa koulurakennukselle, kun 1920-luvun alkutienoilla oli esitetty tarve niin suomen-, kuin ruotsinkielisten kansakoulun opetustiloille. Valo, sijoittelu oikeisiin ilmansuuntiin, sekä terveellinen ilmasto havupuisella paikalla olivat merkittäviä aikakautena vaikuttaneita ominaisuuksia kulkutauteja vastaan.⁸

Arkkitehdit Toivo ja Jussi Paatela toteuttivat kansakoulun alkuperäiset suunnitelmat. Kansakoulu toimi suomenkielisten opetustiloina rakennusvuosistaan 1927–1928 lähtien, jonka jälkeen vuodesta 1929 eteenpäin se toimi myös kaksikielisenä kouluna.⁹ Tilat jäivät pian niukoiksi sodan jälkeisen väestönkasvun myötä sekä Haagan liittyttyä vuonna 1946 Helsinkiin. Alueliitoksen jälkeen Haagan rakennuskanta uudistui lähes täysin, jossa kansakoulu kuuluu harvoihin kauppalan ajoilta säilyneisiin rakennuksiin.

---

⁸ (Lindh, 1998)

⁹ (Roos, 1950)

Kuva 5 Steniuksentie 14, Helsinki. Rakennus on Haagan vanhin koulurakennus, joka edustaa 1920-luvun klassismia ja kivrakentamista.¹ Myöhemmin koulurakennuksen kuvassa näkyvään pohjoispäättyyn on lisätty teräsrakenteiset kierreportaat, joiden kautta on poistumistieyhteys kolmannen kerroksen tiloista.

Rakennuksen länsipuolelle toteutettiin laajennus vuonna 1947, jonka suunnitelmat allekirjoitti kaupunginarkkitehti Hilding Ekelund. Laajennusosa toteutettiin kolmikerroksisena, Kylätien puolelle sijoittuvana aumakattoisena noppana, jonne sijoitettiin ruokala ja lisää luokkatiloja. Tämä muutti alun perin L:n mallisen rakennuksen T:n muotoon. Laajennusosan ulkoseinärakenne toteutettiin tiili betoni rakenteella. Koulutilat toimivat pelastuskouluna vuodesta 2006 eteenpäin, jolloin käytön muutos vaati myös tilamuutoksia. Tilamuutosten myötä samalla jo aiemmin vuonna 1999 asutokäytöstä luokkahuoneiksi muutettu entinen vahtimestarin asunto yhdistettiin sisäisen portaan ja uuden oviaukon avulla toimistotiloihin rakennuksen pohjoispäädyn 1.kerroksessa. Rakennuksen vesikatto uusittiin myös vuonna 1999.¹⁰ Länsijulkisivun symmetrinen asetelma muuttui laajennuksen myötä ja rakennusmassasta tuli porrastetumpi. Rakennuksen kerrosala on noin 1700 kem².¹¹

Nykytila

Rakennuksen tyhjillään olo vailla pysyvää käyttöä on tehnyt piha-alueesta alueen asukkaiden pysäköintipaikan. Silmämääräisen tarkastelun perusteella julkisivun rappaus ja osa ikkunoista ovat paikoin kunnostusta vailla ja musta peltikate on haalentunut vuosien saatossa. Rakennuksessa on ajoittain ollut lyhytaikaisia vuokratyöntekijä, joihin ovat kuuluneet valokuvaajaryhmät, puolustusvoimat ja kuluneen kevään aikana tilat ovat olleet teatteritoiminnan käytössä.

---

¹⁰ (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2016)

¹¹ (Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2017)

Rakennus kuuluu Helsingin kaupungin 29. kaupunginosan (Haaga, Etelä-Haaga) korttelin 29088 tontti 3:n kaava-alueeseen, jossa rakennukseen on osoitettu muutoksen ja täydentämisen kautta uusi pysyvä käyttötarkoitus. Kaavasuunnitelman lähtökohtana on ollut kohteen säilyttäminen ja alueen tiivistäminen. Kaavassa kansakoulun pääkäyttötarkoitukseksi on osoitettu asuinkäyttö, jonka oheen tai sijaan on mahdollista sijoittaa myös palvelu-, majoitus-, kahvila-, ravintola-, myymälä-, työ-, harraste-, näyttely-, juhla- sekä kokoontumistiloja. Rakennus on sr-2-suojeltu, joka koskee rakennuksen joitakin arvokkaiksi määriteltyjä sisätiloja, sekä ulkoisia arkkitehtuurin ominaispiirteitä, kuten julkisivua, vesikattoa, ikkunoita, ulko-ovia ja kaiteita. Piha-aluetta ympäröivä matala kivimuuri on myös suojeltu. Kansakoulun käyttötarkoituksen muutoksen lisäksi tontin pohjois- ja itäosiin on kaavattu kolme nelikerroksista asuinrakennusta. Rakennuksen ja kaava-alueeseen kuuluvat tontit omistaa Helsingin kaupunki.¹²

---

¹² (Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2017)

- ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET**
- AK** Asuinkerrostalojen korttelialue.
  - VP** Puisto.
  - 2 metriä kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
  - Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
  - Osa-alueen raja.
  - Ohjeellinen tontin raja.
  - Vilteivä osoittaa alueen, jota merkintä koskee.
  - × × Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
  - 29100** Korttelin numero.
  - 1 Ohjeellinen tontin numero.
  - STENIUKSEN** Kadun nimi.
  - 1300 Rakennuskorkeus kerrosalanelömetreinä.
  - IV Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
  - (1/3)IV Sulkeissa oleva murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa rakennuksen ensimmäisessä kerroksessa käyttää kerrosalan luettavaksi tilaksi.
  - IV(2/3) Sulussa oleva murtoluku roomalaisen numeron jäljessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta ylimmän kerroksen tasolla saa rakentaa. Ylimmän kerroksen tilojen tulee kadunpuolella olla vähintään 2,5 metriä sisäärvetettyä rakennuksen julkisivusta.
  - +17,8 Maanpinnan tai pihakannen ikkämääräinen korkeusasema.
  - +36,5** Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.
  - Rakennusala.

- Rakennusala, jolle saa rakentaa pihakannen alaisia pysäköintitiloja sekä asunista palvelevia aputiloja.
- Alueen pihakannen alla sijaitsevien pysäköintitilojen sijainti on ikkämääräinen.
- Istutettava alueen osa.
- Puin ja pensas istutettava alueen osa. Olemassa olevat merkittävät puut tulee säilyttää ja tarvittaessa uusita.
- Istutettava jalopuu. Rungon ympärystään tulee olla istutettavaa vähintään 20–30 cm mitattuna metrin korkeudelta.
- Alueen osa, jolla olemassa oleva kallo sekä puusto ja muu kasvillisuus tulee säilyttää ja tarvittaessa uudistaa siten, että sen maisemallinen arvo säilyy.
- Kalu.
- Pysäköintipaikka.
- Maanalaisia johdot varten varattu alueen osa.
- Tunneli. Tunnelin kohdalla ei saa suorittaa kalvaa tai louhintaa siten, että siitä aiheutuu tunneille häiriötä.
- Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvollittymää.
- Säilytettävä tukimuuri. Mikäli muuria joudutaan rakennustöiden aikana purkamaan, tulee se rakentaa uudestaan alkuperäisen kaltaisesti.
- Kaupunkikvallisesti, rakennustalteisesti ja kultuurihistoriallisesti arvokas rakennus.
- Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa, eikä siinä tai sen arvokkaissa sisätiloissa saa tehdä sellaisia korjaus- muutos- tai lisärakentamistöitä, jotka heikentävät rakennuksen tai sen arvokkaiden sisätilojen rakennustalteisyyttä, historiallisia tai kaupunkikvallisista arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä.
- Rakennuksen arvokkaisiin säilytettävihin sisätiloihin luetaan porrashuone sekä kolmannen kerroksen aulalla ja juhlasalissa koristealaluksineen.
- Korjaamisen lähtökohdista tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien rakenteiden, rakennusosien (julkisivujen, vesikaton, ikkunoiden, uiko-ovien, kattojen tms.) ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Rakennuksen arvokkaissa sisätiloissa korjaamisen lähtökohdista tulee olla alkuperäisen huoneajan sekä rakennusosien (portaan kattojen, peiliovien ja ripapatterien tms.) ja niiden yksityiskohtien, materiaalien ja värien säilyttäminen. Mikäli rakennusta joudutaan pakottavista syistä uusimaan, se tulee tehdä alkuperäistoteutuksen mukaisesti.

Hankkeeseen ryhtyvän on illettävä rakennushistoriaselvitys rakennusluvanhakemukseen. Korjaus-, muutos- ja lisärakentamistyöt tulee dokumentoida.

AK-KORTTELIALUE

Rakennusten ja rakenteiden liittymiseen maastoon ja pihajänteisiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Rakennusten tulee arkkitehtuuriltaan, materiaaliltaan, katto muodoltaan, värttyksettään ja yksityiskohtiltaan sopia olemassa olevaan rakennuskantaan.

Parvekkeita ei saa sijoittaa kadunpuoleisille julkisivuille, ranskalaisia parvekkeita voidaan käyttää.

Vesikaton yläpuolelle ei saa sijoittaa teknisiä laitteita tai muita rakennelmia.

Pihakansi tulee rakentaa viihtyisäksi leikki- ja uiko-oleskelualueeksi määrittelemään sopivien istutuksien, kalusteiden ja korkeatasoisen pintamateriaalien. Pihakansi ei saa sisältää, eikä sille saa sijoittaa autopaikkoja.

Rakentamatta jäävät tontinosat, joita ei käytetä kulkutietä, leikki- tai pysäköintialueina, on istutettava.

Tontteja ei saa rajata kiinteiden aidojen lukuun ottamatta tontin 29088/3 pohjoisrajaa.

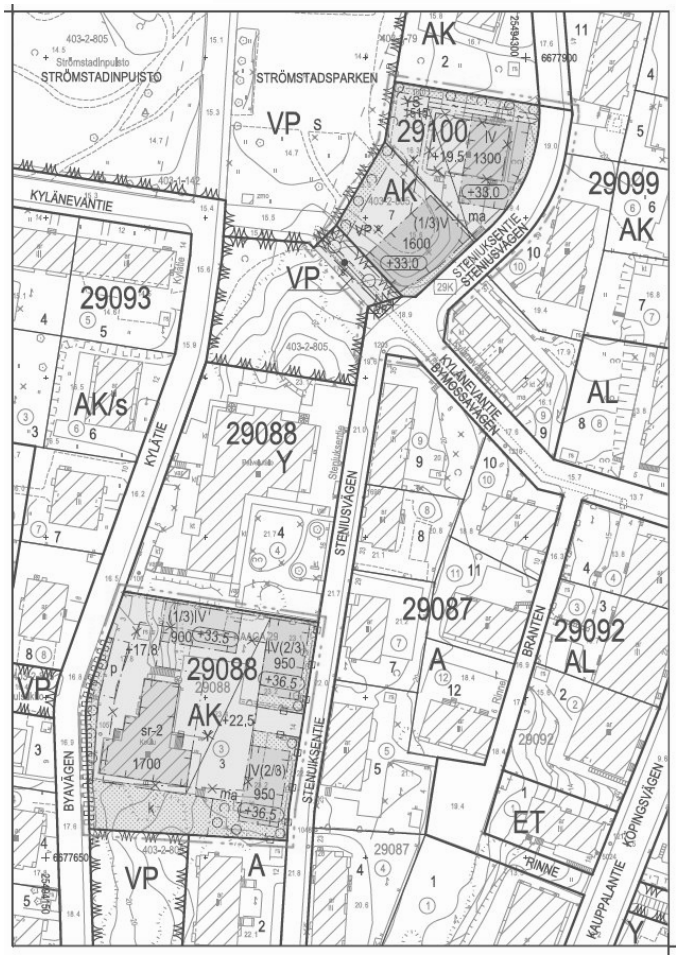
Asuinkäytön on rakennettava riittävästi varasto- ja huoltotiloja, yhteisiä vapaa-ajan tiloja sekä vähintään yksi talopuola. Tilat saa rakentaa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

LISÄKSI TONTILLA 29088/3

Kattomuodon tulee olla harjakatto tai yksi- tai kaksipuolinen puolparikatto. Katomateriaalin tulee olla tiilillä tai konesaumattua peltiä. Kattomuodon ja -kulman tulee olla sama kaikissa uudisrakennuksissa. Kattojen tulee olla värttyksettään tilienpuoleisista, vaaleanharmaalta tai vihertävistä. Uudisrakennusten julkisivujen tulee olla vaaleaksi rapattuja. Uiko-ovien ja -ikkunoiden pintarakenteen tulee olla puuta. Ulokeparvekkeita ei saa tulla maasta.

Vanhaan koulurakennukseen voidaan sijoittaa myös lähialueen- maailta- kahvila-, ravintola- myymälä-, työ- harraste- näytely- juhla- sekä kokouksentiloja. Mikäli rakennus muutetaan pääosin asuinikäyttöön, tulee juhlasalilla varata asukkaiden yhteiskäyttöön.

Vähintään 80 % autopaikoista tulee sijoittaa pihakannen alle. Ajoynitys pysäköintitiloihin tulee järjestää kyläileviä. Pihakannelle sopivia pintamateriaaleja ovat kiviä, maastillia ja luonnonkiviä.

Käyttötarkoituksen muutossuunnitelmat tulee sijoittaa tiloihin, joita ei erikseen ole määritelty säilytettäväksi alkuperäisessä tilassaan. Helsingin kiinteistöviraston tilakeskuksen tilaamassa suppeassa rakennushistoriaselvityksessä säilytettäväksi tiloiksi on merkitty 1.–3. kerrosten aula- ja porrastilat, sekä kolmannen kerroksen luokka- ja salitilat koristeluineen. Suojelun mukaan rakennusta tai sen osia ei saa purkaa, eikä siinä tai sen arvokkaissa sisätiloissa saa tehdä muutoksia tai toimenpiteitä, jotka heikentävät rakennuksen tai sen arvokkaiden sisätilojen rakennustaiteellisia, historiallisia tai kaupunkikuvallisia arvoja tai muuttavat arkkitehtuurin ominaispiirteitä. Korjaamisen lähtökohtana tulee olla rakennuksen alkuperäisten tai niihin verrattavien ratkaisujen ja yksityiskohtien säilyttäminen.¹³

---

¹³ (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2016)

Kuva 7 Rapatussa julkisivussa on käytetty kontrastina vaaleita rapattuja yksityiskohtia ja koriste-aiheita kaari-ikkunoiden yhteydessä. Rappauksessa on havaittavissa paikoittain ikkunoiden ympärillä sijaitsevia vaurioita.

Ominaispiirteet

Rakennuksen arkkitehtuuri edustaa 1920-luvun klassismia ja aikansa tiilira-kentamista. Ikkunat ovat lähellä ulkoseinän pintaa, peittäen taakseen täys-tiiliseinien raskauden. Sisätiloissa korkeissa ruudullisissa ikkunoissa erottu-vat leveät ikkunalaudat. Sisätilojen arkkitehtuurin ominaispiirteisiin kuuluvat vaaleasävyiset värilliset kattomaalaukset ja -kirjailut, joita on kolmannen ker-roksen salitilassa. Vuoden 2006 käytön muutoksessa uusilla väliseinäraken-teilla tehtiin tilamuutoksia. Tilojen säilynyt jäsentely avaran pääaulan kautta on rakennuksen arvokkuutta sekä muita aikansa piirteitä kuvastava tilojen ominaispiirre.

Julkisivu on rapattu vihertävällä sävyllä. Vaalean ruskeaksi rapatun kivijalan linja nousee ensimmäisen kerroksen korkeudelle. Rakennuspaikalla säilytet-täviä ominaispiirteitä ovat kallioinen ja puustoinen tontin eteläosa, jonka piirteet edustavat alueen identiteetin vehreyttä ja rakennusaikakauden ihan-teita terveellisestä ympäristöstä.

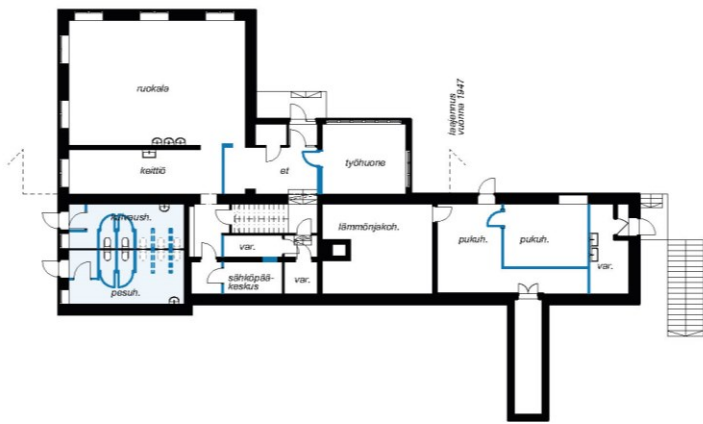
Koulun rakenteista ei ole tarkempia tietoja olevissa piirustuksissa tai selvi-tyksessä. Kerrokset ovat korkeudeltaan tilavia, vaihdellen kellarikerroksen n. 3 metristä kolmannen kerroksen lähes 4,5 metriin. Kerroskorkeudet mah-dollistavat talotekniikan ja ääneneristyksen sijoittamisen alaslaskettuun kat-toon ilman suuria rakenteellisia muutoksia.

Säilyneisyys ja tilamuutosten vaikutukset

Kellarikerrokseen toteutettiin vuoden 1947 laajennuksen yhteydessä koulu-keittiö, ruokala ja uusi sisäänkäynti. Ensimmäinen kerroksen alkuperäisenä säilyneet tilat ovat ainoastaan porrasaula sekä entinen opetuskeittiötila. Muutoksia tehdyissä tiloissa ei ole säilytetty alkuperäisiä materiaaleja ja rakennuksessa aiemmin toimineen pelastuslaitoksen toiminnan kautta toimistotiloissa väliovet ovat pääosin uusia. Toisen kerroksen aulatilalla on muuttunut merkittävästi, kun aiemmin suurempi aula muutettiin osin puku- ja pesutiloiksi väliseinien avulla. Toisen kerroksen aulatilassa sijaitsevan vahtimestarin kopin ulostyöntävä seinä on tehty vuoden 2006 muutoksissa. Kolmas kerros on täysin alkuperäisenä säilynyt ja on arvokas 1920-luvulle ominaispiirteitä omaava tilakokonaisuus.¹⁴

---

¹⁴ (Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2016)

- Rakennushistoriaselvityksessä luokitellut säilyneet, arvoja omaavat tilat
- Uudet väliseinät
- Puretut väliseinät
- Rakennushistoriaselvityksessä luokitellut säilyneet, tyypilliset tilat

K.KRS

2.KRS
pääsisäänkäynti

1.KRS

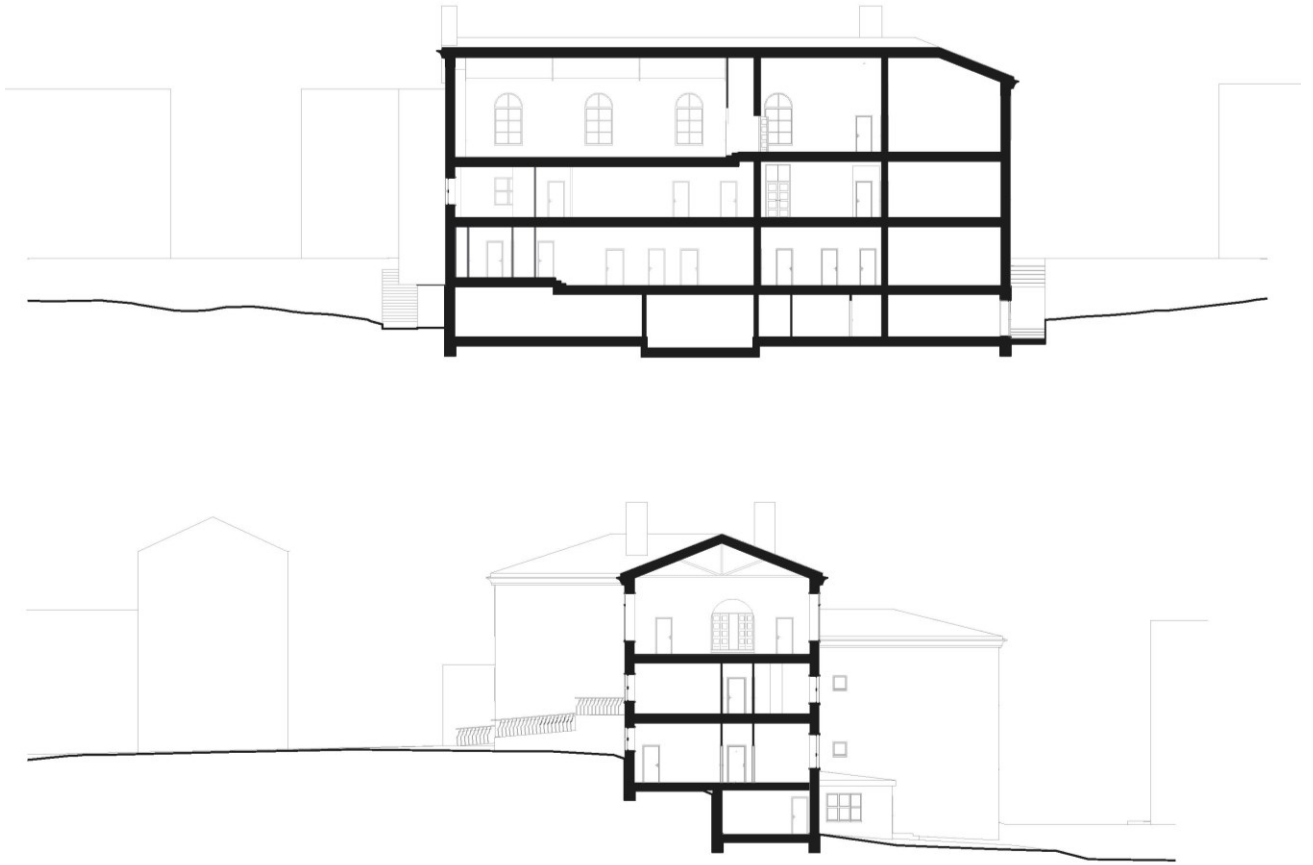
3.KRS

Pohjapiirustukset
säilyneisyys ja nykytila

*Kuva 8 Julkisivupiiirustukset
kansakoulun nykytilasta*

*Kuva 9 Leikkauspiirustukset
kansakoulun nykytilasta*

SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Käyttötarkoituksen valinta

Käyttötarkoituksen muutoksissa käytön valinnan ja kohteen tulisi aina toimia lähtökohtana suunnittelulle. Toiminnan vaatimukset eivät ole etusijalla, vaan toiminta mukautuu rakennukseen. Osa toiminnasta voidaan myös sijoittaa rakennuksen ulkopuolelle. Muutoksen valinnassa huomioitavia tekijöitä ovat myös sijainti, kaavatilanne ja rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo¹⁵.

Muutosten laajuus ja kannattavuus

Vähäisiä muutoksia vaativia tiloja ovat muun muassa monitoimi-, varasto-, näyttely-, museo- ja kirjastotilat. Kohtalaisia muutoksia vaativia tiloja ovat liikunta-, palvelu-, toimisto-, oppilaitos-, kokous- ja koulutustilat. Suurimpia muutoksia vaativat yleisösalit, hotelli- ja asumistilat.¹⁶ Käyttövaihtoehtojen aiheuttamien muutosten laajuuden arvioiminen on merkittävää, kun tarkastellaan soveltuvaa ja säilyttävää käyttöä arvokkaassa rakennuksessa ja sen suojelluissa tiloissa.

Käyttötarkoituksenmuutoksissa on toimivan kaupunkirakenteen kannalta luonnollisin vaihtoehto noudattaa kaavanmukaista alueen kehitystä. Omistajan näkökulmasta on uuden käytön valitsemisen vaikuttavin tekijä lähes poikkeuksetta hankkeessa saavutettava taloudellinen hyöty. Arvorakennusten suojelun lähtökohtina on kuitenkin rakennuksen historia ja typologia, joita uudenkin käyttötarkoituksen on kunnioitettava. Rakennuksen ja sen

---

¹⁵ (Tuppurainen & Karvinen-Jussilainen, 1984)

¹⁶ (Helamaa & Lahtinen, 1988)

käyttäjien kannalta tilojen suunnittelussa tulee pyrkiä siihen, että rakennuksen arvokkaat osat ja sen ominaispiirteet säilyvät ja esiintyvät uusissa tiloissa etuna, eivätkä sovitettuina ratkaisuin. Onnistunein lopputulos saavutetaan, kun uusi käyttö tarjoaa uudisrakennukseen verrattavat edut, säilyttäen yhä rakennuksen olemassa olevat ominaisuudet ja piirteet.

Kokonaisuudeltaan kannattavimmassa vaihtoehdossa kohtaavat kunnan kaupunkisuunnittelulliset tavoitteet, omistajan tavoittelemat edut, sekä käyttäjää parhaiten palvelevat toiminnot ja hyödylliset tilat. Parhaan käyttövaihtoehdon määrittämiseksi tulee tarkastella kaupunkirakennetta, sijaintia, kaavatilannetta, rakennuksen kulttuurihistoriallista arvoa, sekä ympäristön olemassa olevia palveluita.

Koulurakennusten kohdalla käyttötarkoituksen muutos uudelleen kouluksi on harvoin mahdollista tilojen soveltuvuuden kannalta. Rakennuksen ollessa vanha ja arvokas ja jos se mielletään yleisesti kouluksi, tulisi koulukäyttöä kuitenkin harkita¹⁷. Koulutoimintaa ei tässä tapauksessa kuitenkaan tarkastella, sillä alueella on koulutarjontaa ja tilakoot eivät ole soveltuvia nykyaikaiseen opetustoimintaan. Rakennuksen pitkä tyhjillään olo viime opetusikäytön lakattua ja opetustoiminnan keskitetty yhdistäminen suurempiin koulurakennuksiin pääkaupunkiseudulla ovat myös osasyitä, miksi rakennus ei ole enää opetuskäyttöön soveltuva.

---

¹⁷ (Tuppurainen & Karvinen-Jussilainen, 1984)

Käyttötarkoitukset vaihtoehtoja I arvotus ja soveltuvuus

	<u>Tarve</u>	<u>Muutoksen aste</u>	<u>Soveltuvuus</u>
Toimistotilat	-	kohtalainen	X/-
Koulutustilat	-	kohtalainen	-
Päivähoito- ja palvelutilat -		suuri	X
Kulttuuri- ja yleisökeskus	-	suuri	-
Asuintilat	X	suuri	X
Ravintola- ja kahvilatilat	X	kohtalainen	X
Monitoimitilat	X	vähäinen/ ei muutosta vaativa	X

Alueella on entuudestaan toimistotiloja, useita kouluja ja päivähoiton tiloja sekä kulttuurikeskus. Kulkuyhteydet paikkaan ovat sujuvat, mutta rakennus ei sijaitse kaupunkikuvallisesti erottuvalla paikalla. Tästä syystä julkisen käytön toiminta, kuten kulttuuri- tai yleisökeskus ei välttämättä saavuttaisi käyttäjiään, eikä sijaintinsa myötä olisi kannattava. Päivähoidon tai palveluasumisen tilat ovat kuitenkin vaihtoehto, jota tulisi kohteessa harkita. Haasteena kuitenkin palvelutilojen toteuttamisessa on saada koko rakennus esteettömäksi, jonka mahdollisuuksissa on tilakohtaisia poikkeuksia.

Asuintilojen muutosaste tiloissa olisi suuri, mutta toisi tiloihin vakiintunutta käyttöä ja toimintona istuisi alueen olemassa olevaan rakennuskantaan. Asuintiloista voidaan luoda yksilöllisiä ja laadukkaita ja ne voidaan istuttaa

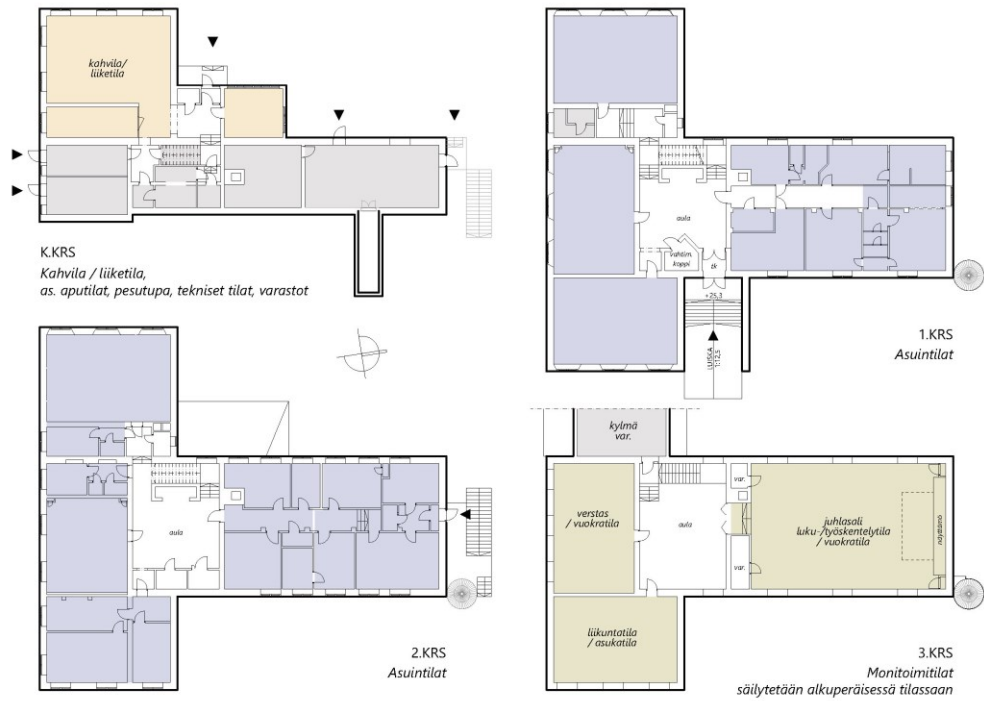
olemassa oleviin tilajakoihin vähäisin purkutoimenpitein. Alueella ei juurikaan ole kahviloita, ravintoloita tai kohtaamispaikkoja, vaikkakin kivijalkaliikkeitä on alueella paikoitellen. Rakennus voisi sisältää ravintola- tai kahvilatilaa, joka olisi saavutettavissa Kylätien puolelta. Alueelta puuttuu muita toimintoja, kuten vuokrattavia työskentely-, työpaja-, ja liikuntatiloja. Monitoimitilat palvelisivat asuintilojen yhteydessä ja toisivat rakennuksen asuintilojen yhteyteen sekä alueen käyttöön avoimia tiloja.

Muutoksen asteilla tarkoitetaan tässä yhteydessä käytön aiheuttamaa muutosten laajuutta. Asuintilojen aiheuttamat muutokset ovat tyypillisesti suuria, jossa suuriin muutoksiin voidaan lukea pintamateriaaleja ja rakenteellisia tilamuutoksia sekä tekniikkaa vaativat muutokset. Suunnitelmassa on kuitenkin todettu, että asuintilojen toteuttamisessa on kuitenkin ollut mahdollista säilyttää suurin osa väliseinistä ja tilako'oista, jonka myötä muutokset sisältävät pääosin uusia väliseinärakenteita ja pintamateriaaleja. Lisäksi toisen kerroksen asuintilojen ja kolmannen kerroksen yleistilojen välille välipohjaan voidaan mahdollisesti tarvita lisä-ääneneristystä. Kohtalaisia muutoksia aiheuttavia tiloja ovat tilat, joissa ei suurissa määrin tarvita ääneneristävyttä parantavia, taloteknisiä ja rakenteellisia tai tilamuutoksia aiheuttavia toimenpiteitä. Vähäisiä muutoksia aiheuttavat tilakokonaisuudet eivät juurikaan aseta reunaehdoja toiminnan toteutumiselle, vaan ovat toteutettavissa mahdollisesti myös ilman muutoksia tilasta riippuen.

Käyttöskenaario: Asuin- ja monitoimitilat

Etelä-Haaga tarjoaa asuinalueille ominaisia toimintoja ja palveluita lyhyen etäisyyden varrella kansakoulusta. Kansakoulun lähietäisyydellä sijaitsevat lasten päiväkoti Kylätie, sekä päiväkoti Haaga, kulttuurikeskus, Etelä-Haagan kirjasto, Haagan peruskoulu, Helsingin Suomalainen yhteiskoulu ja ruotsinkielinen lukio Gymnasiet Lärkan. Haagan torin ympäristössä lähietäisyydellä sijaitsee asuinkerrostalojen katutasossa olevia liikkeitä. Alueelta puuttuvat kokoontumis-, kahvila- ja istuskelutilat sekä yleisessä käytössä olevat monitoimitilat, kuten vuokrattavat versta- tai työskentelytilat. Muuten alue on pääasiallisesti asuinalueetta ja alue tiivistyy myös tulevaisuudessa uusien asuinrakennusten kohotessa alueelle.

Monitoimitilat ovat soveltuva vaihtoehto suojeltuihin tilakokonaisuuksiin kolmannen kerroksen tiloihin, jotka tulee säilyttää niiden kattomaalauksien ja muiden ominaispiirteiden vuoksi. Monitoimitilojen käyttömahdollisuuksia voisivat olla täydentyvän korttelin ja koko alueen käytössä olevat ja vuokrattavat työskentely, kerho- työpaja tai liikuntatilat. Toiminta soveltuisi tiloihin, jotka säilytettäisiin alkuperäisessä tilassaan. Kolmannen kerroksen aulatila toimisi työskentelytilan yhteydessä hiljaisena lukutilana, joka tälläkin hetkellä on kalustettu pöydin ja tuolein korkeiden ikkunoiden valaistessa tilaa.

Kuva 10 Käyttöskenaarion toimintojen sijoittelua havainnollistavat pohja- ja leikkauspiirustukset

Vanhan ja uuden yhteys

Asemakaavassa tontille on esitetty tiivistävää ja säilyttämistä tukevaa täydennysrakentamista. Täydennysrakentamisen tavoitteina on tukea käyttötarkoituksen muutoksen toimintoja ja kannattavuutta. Täydentämisellä pyritään tiivistämään aluetta, luomaan yhtenäistä ja eläväistä kortteli- ja piha-aluetta koulun tämänhetkiselle tyhjälle piha-alueelle, samalla huomioiden historiallisesti arvokas rakennus sekä sen näkyvyys ympäristössä.

Rakennussuojelun ja säilyttämisen aikomuksissa myös täydennysrakentamisella on merkittävä vaikutus. Säilyttämisen ja täydennysrakentamisen suhdetta ja uuden kerroksen sopeutuvuutta voidaan lähestyä eri näkökulmista, kuten kaupunkirakenteeseen mukautumisen, ympäristön ja rakennuskannan fyysisten ominaisuuksien ja sosiaalisten mallien tulkitsemisen, sekä tytopologisen analyysin kautta. Paikkaan liittyminen voidaan toteuttaa korostamalla ominaisia piirteitä, kuten detalji-, rakenne- ja materiaalimaailmaa, olemassa olevan mittakaavaa sekä kaupunkirakennetta.¹⁸

Täydennysrakentamisen merkitys paikassa

Johtopäätöksenä näen, että täydennysrakentamisessa tulisi pyrkiä sopeutumaan arkkitehtuurin kautta kansakoulun piirteisiin. Sopeutuvalla täydennysrakentamisen tavalla on paikan identiteettiä vahvistava vaikutus ja yhtenäisellä kaupunkikuvalla kunnioitetaan niin klassismin ajan ideologiaa, kuin alueen muuten hyvin yhtenäistä kaupunkikuvaa. Uuden kerroksen soveltuvuudella paikkaansa on myös alueen asukkaiden kuuluvuuden tunteeseen suuri

---

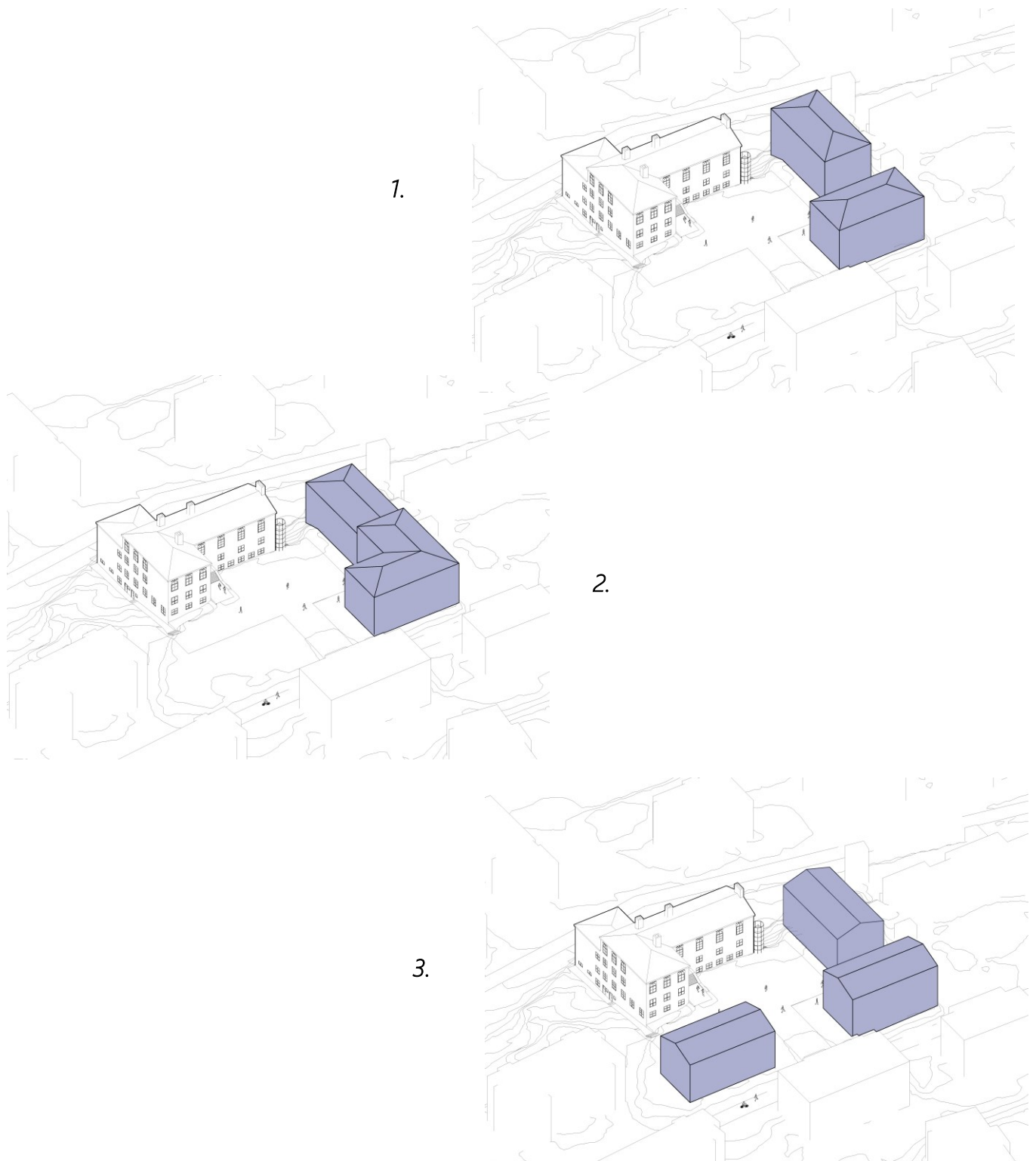
¹⁸ (Koponen, 2006)

merkitys. Uudisrakennusten arkkitehtonisina tavoitteiksi arvotan ympäristön piirteiden sekä kaupunkirakenteen heijastamisen, jossa 1920-luvun arkkitehtoniset arvot, rakentamisen tapa ja rakennusten sijoittelut yhdistyisivät nykypäivän suunnitelmassa. Vanhan ja uuden välille on täten pyrkimyksenä muodostaa yhteys.

Täydennysrakentamisen tapa

Johtopäätöksenä täydennysrakentamisen sopeutuvuuden vaikutuksista kerrotavan kirjallisuuden, alueen muun täydentyneen rakennuskannan, sekä vanhan säilyttämistä tukevien periaatteiden mukaan koen, että täydennysrakentamisen tavan tulee pyrkiä olemaan ympäristöönsä sopeutuva, soveltaen samalla 1920-luvun koulurakennuksen aikakauden ominaispiirteitä, kaupunkikuvaa ja -rakennetta.

Sopeutuvuudella on paikan identiteettiä vahvistava sekä vanhan säilyttämistä tukeva vaikutus. Sopeutuvalla täydentämISRakentamisen tavalla tässä yhteydessä tarkoitetaan ympäristön rakennuskannan piirteiden heijastamista uudisrakennusten arkkitehtuuriin. Uudisrakennuksissa sovelletaan erityisesti koulurakennuksen ja 1920-luvun klassismin piirteitä, kuten mittakaavaa, aukotusta, julkisivumateriaaleja sekä rakennusmateriaaleja.

Kuva 11 Kaaviot täydennysrakentamisen sijoittelun skenaarioista. Skenaarioissa 2. ja 3. voidaan saavuttaa sama tehokkuus porrastuvalla ja 4. kerroksisilla massoilla. Skenaariotarkastelussa päädyttiin ilmavaan umpikortteliin, joka sopii alueen rakennuskannan sijoitteluun sekä 1920-luvun ajan kaupunkikuva aatteisiin, jossa rakennukset linjaavat tien reunustaa.

Kaupunkikuva ja rakennuskannan sijoittelu

Yhtenäinen kaupunkikuva sekä julkisivulinjat olivat 1920-luvun suunnittelun perinteisinä lähtökohtina. Rakennukset olivat pohjamuodoltaan tavallisesti suorakaiteen muotoisia ja kattomuodoltaan harjakattoisia. Seinälinjoista ei tullut ulokkeita tai sisäänvetoja, ikkunat sijaitsivat lähellä julkisivupintaa peittäen ulkoseinän paksuuden raskauden.¹⁹

Skenaariotarkastelun pohjalta johtopäätöksenä voidaan todeta kolmen erilisen rakennusmassan täydennystavan soveltuvan ympäröivän kaupunkirakenteen rytmiiin. Ratkaisuna tonttia täydennetään kolmella asuinkäyttöön suunnatulla rakennuksella, jonka myötä kansakoulun ja uudisrakennusten välille syntyy 1920-luvulle ominainen Umpikorttelia muistuttava piha-alue. Uudisrakennukset sijoitetaan tontin pohjois- ja itälaidoille, jolloin eteläpuolella sijaitseva kalliomaa ja puusto säilyvät. Näkymälinjat kansakouluun säilyvät Kylätien ja Steniuksentien suunnilta.

---

¹⁹ (Hannula & Salonen, 2007)

SUUNNITELMA

RAKEISUUS

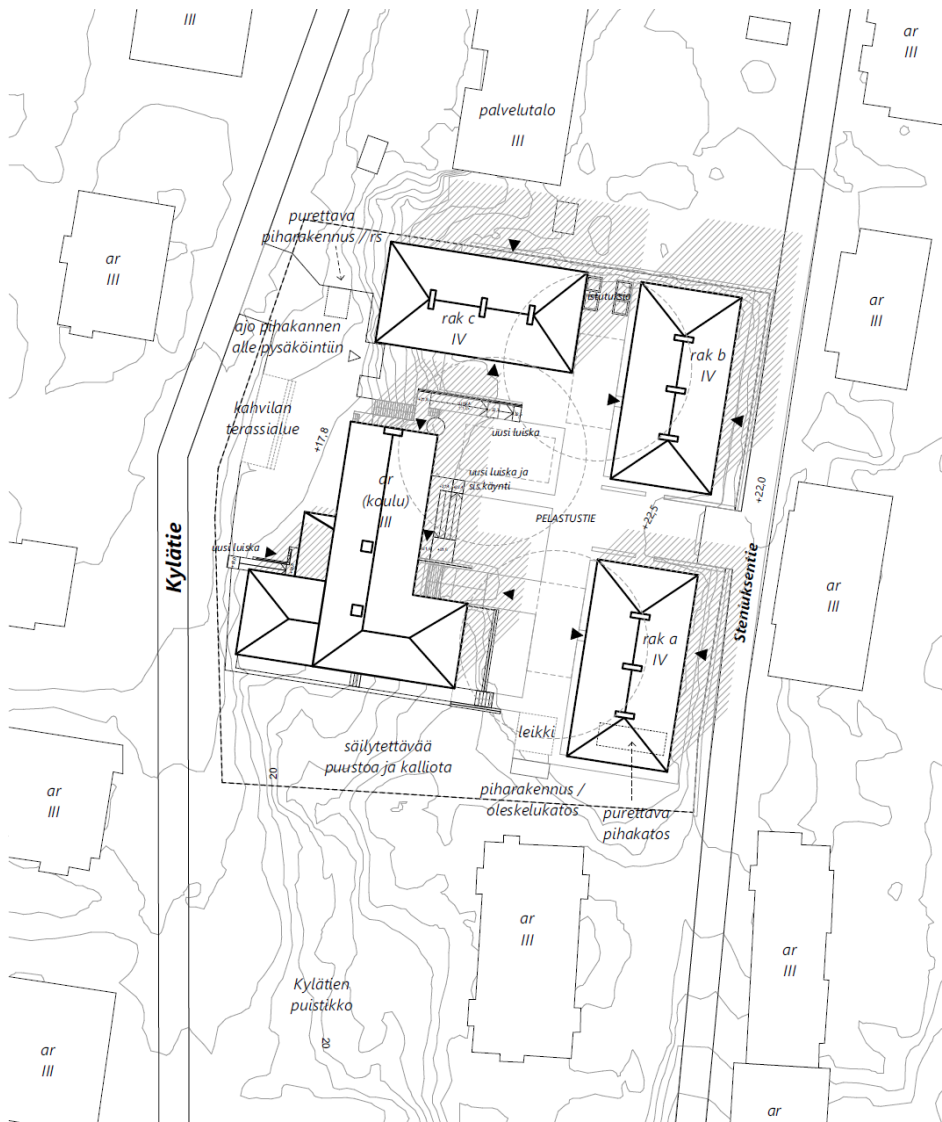
HAVAINNE
Steniuksentieltä

Suunnitteluperiaatteet

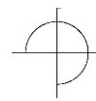
1920-luvun kansakoulun käyttötarkoituksen muutoksen ja 2020-luvulla suunniteltujen uudisrakennusten kokonaisuuden suunnittelun lähtökohtina on toteutettu arkkitehtonisten piirteiden säilyttämisen ideologiaa sekä sovellettu perinteisiä ja kestäviä rakentamisen tapoja. Uuden ja vanhan dialogi ovat paikalla merkittävässä asemassa. Uudisrakennuksissa on sovellettu piirteitä sadan vuoden takaisesta arkkitehtuurin selkeyden, yhtenäisen kaupunkikuvan, mittakaavan ja väri-, sekä materiaalinkäytön maailmasta.

Suunnitelman lähtökohtina on tutkittu paikalla sijaitsevan kansakoulun arkkitehtonisia arvoja, alueen ominaispiirteitä ja tarpeita sekä uudisrakentamisen suhdetta olemassa olevaan arkkitehtuuriin. Vuosina 1928 rakennettu ja vuonna 1948 laajennettu kansakoulu sijaitsee Etelä-Haagassa puustoisella rinnetontilla asuinalueen keskellä ja hyvien liikenneyhteyksien äärellä.

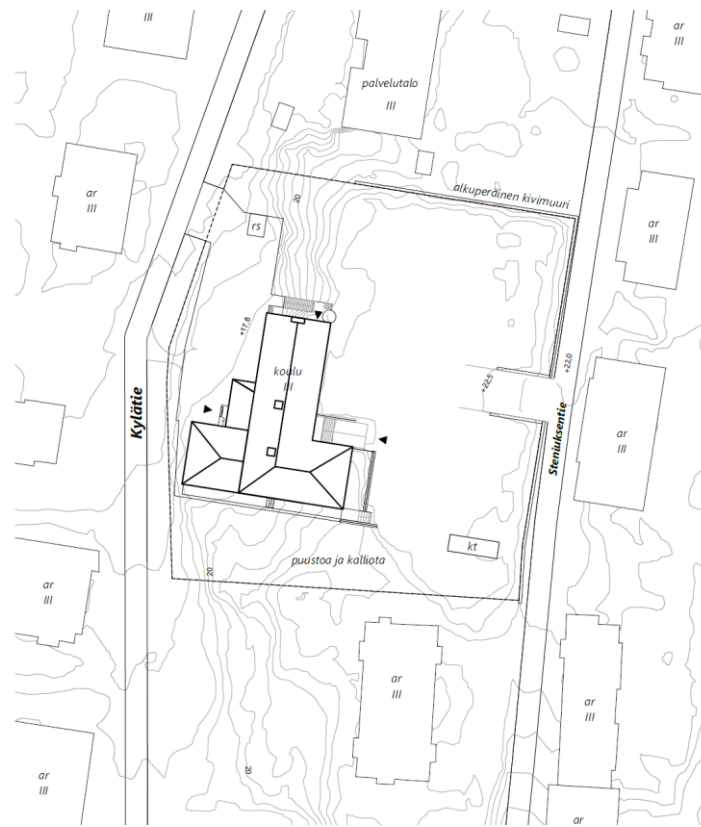
Suunnitelmassa kansakouluun on toteutettu asuin- ja monitoimitiloja sekä liiketila. Kansakoulun monitoimitilat luovat korttelille ja sen asukkaille toiminnallisen ja liikenteellisen yhteyden. Uudisrakennukset ovat nelikerroksisia asuinkerrostaloja, joiden katutasossa sijaitsevat asukas- tai vuokratyöskäytöt sauna-, kerho- ja kuntosalitilat, sekä asuintiloja palvelevat pyörävarastot ja muut tilat. Pysäköinti toteutetaan rakenteellisena pysäköintinä.

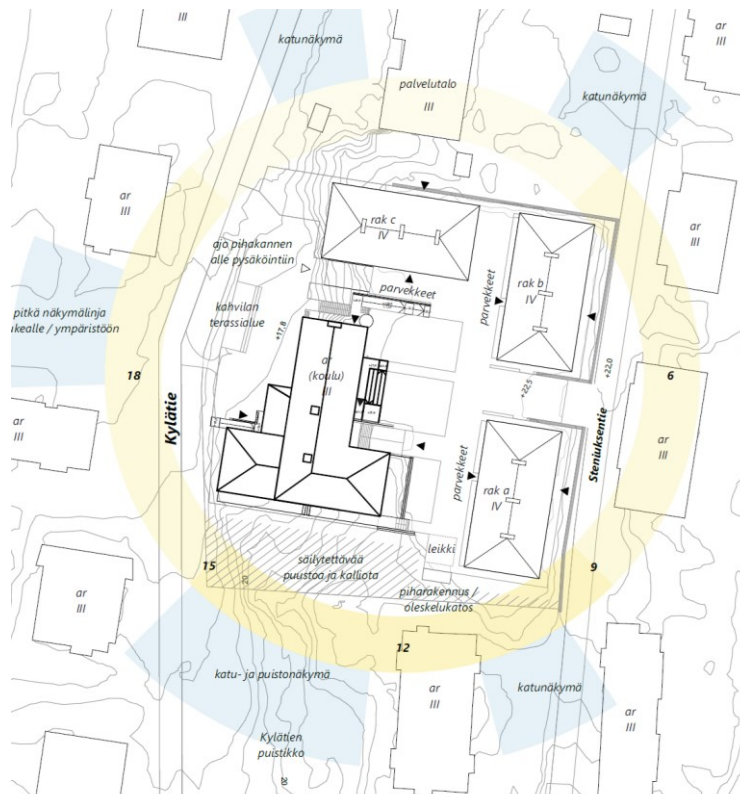
ASEMAPIIRUSTUS

ALUELEIKKAUS

NYKYTILA

SUUNNITELMA & YMPÄRISTÖN OMAISPIIRTEET

Suhde ympäristöön

Uudisrakennukset sijoitetaan tontin pohjois- ja itälaidoille, jolloin muodostuu ilmava umpikorttelimainen sisäpiha, sekä eteläpuolella sijaitseva kalliomaa ja puusto säilyvät. Näkymälinjat ympäristöstä kansakouluun säilyvät Kylätien ja Steniuksen-tien suunnilta.

Alueen rakennuskannassa on yhtenäisiä piirteitä rapatuissa tai tiilipintaisissa julkisivuissa, auma- ja harjakatoissa, ihmisen mittakaavassa, ja pääosin kolmesta neljään kerroskorkeuden vaihtelussa. Katutilat eivät ole leveitä, vaan pääosin yhden jalkakäytävän ja ajoväylän levyisiä.

Ympäristön pääasiallinen rakennusten sijoittelu on toteutettu pitkittäin tien suuntaisesti, jossa rakennusten taakse syntyy sisäpihoja. Ympäristössä on puistoja ja aukioita, jotka jaksottavat aluetta. Kansakoulu on sijoitettu tontillaan etäämmälle tiestä, kuin ympäristön pääosin 1950–60 luvuilla rakennetut asuinrakennukset. Täydentämisen tapa toteuttaa yhtenäistä rakennusten sijoittelutapaa ympäristönsä kanssa.

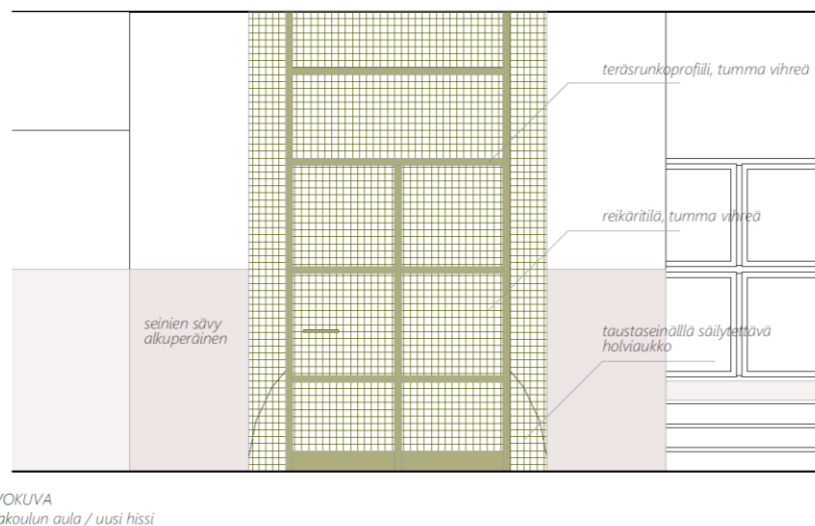
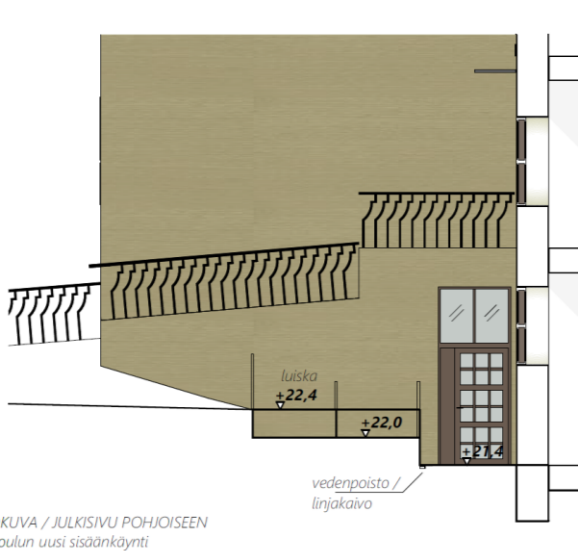
*HAVAINNE
sisäpihalta*

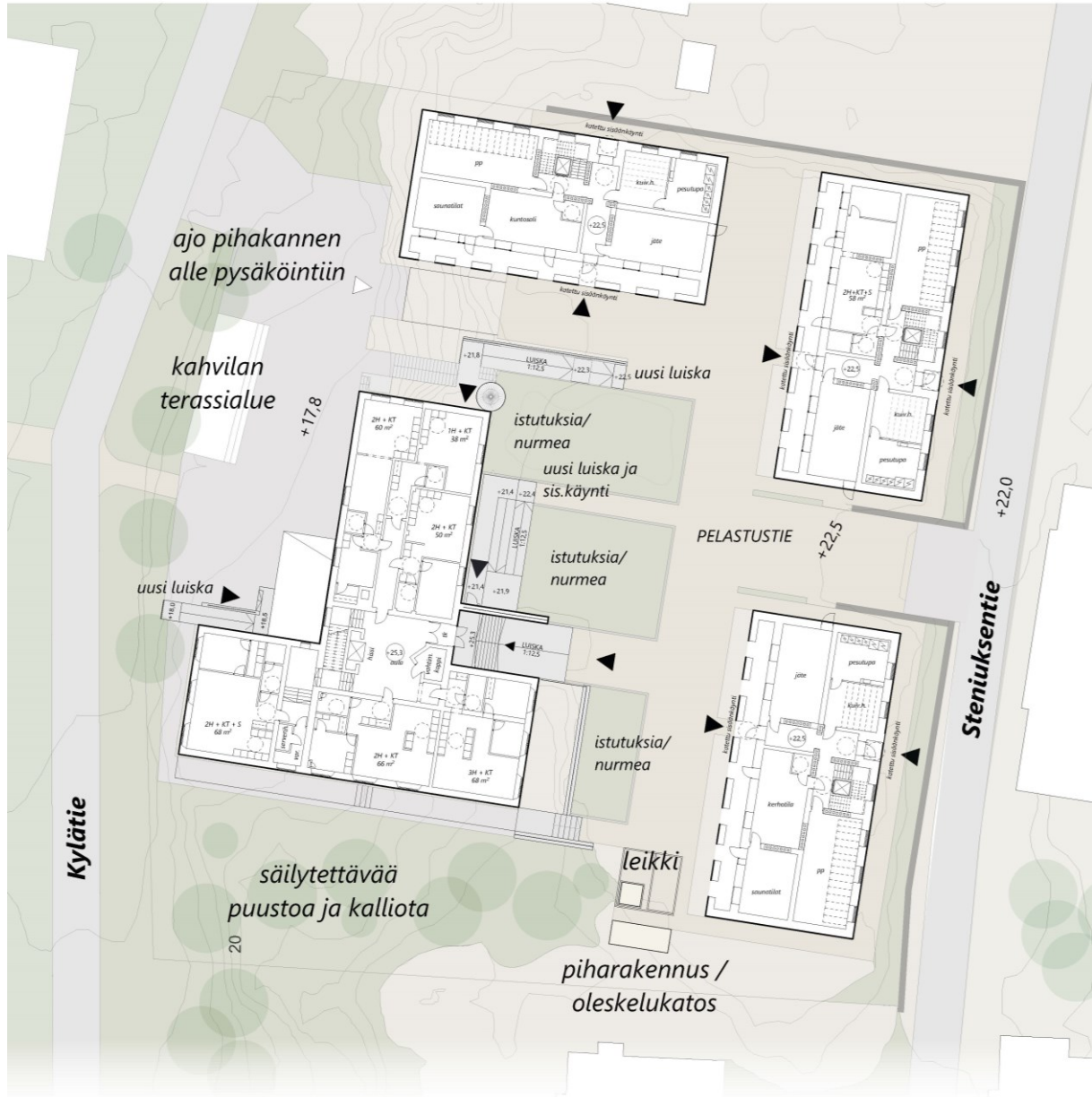
Tilat ja toiminnot

Muutoksen uudet rakenteet ovat uusia puurakenteisia väliseiniä. Asuintilat on pyritty toteuttamaan mahdollisimman vähin muutoksin, ja ne sijoittuvat pääosin olemassa olevien tilakokojen mukaisesti. Muutossuunnitelma säilyttää rakennuksen julkisivut alkuperäisessä tilassaan suojelun mukaisesti, lukuun ottamatta pohjoisjulkisivun uutta esteetöntä sisäänkäyntiä.

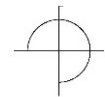
Rakennuksen aulatilaan on esitetty hissi sijoitettavaksi portaan syvennykseen, ja luiskarakenteita ulkotilaan, esteettömien kulkuyhteyksien mahdollistamiseksi. Hissin sijoittamisessa on pyritty toteuttamaan esteetön kulkuyhteys mahdollisimman vähin muutoksin ja arkkitehtoniset arvot huomioiden. Aulan erityispiirteet, kuten matala holviyksityiskohta 1.–2. kerrosten porrasteinässä, jää porraskäytävältä näkyviin hissien taakse.

Pääsisäänkäynnin edustan ja 2.kerroksen tasoero on n. 2,2 m, joten esteetön sisäänkäynti on johdettu luiskan avulla 1.kerrokseen pääsisäänkäynnin massiivisen portaan yhteyteen. Uusi sisäänkäynti yhdistyy hienovaraisesti julkisivuun ja tontille. Sisäänkäynnin edustan maastonmuokkaaminen lisää myös 1.kerroksen itäpuolen sisätilojen valoisuuden tuntua ja avaa ikkunoille enemmän näkymäalaa piha-alueelle.

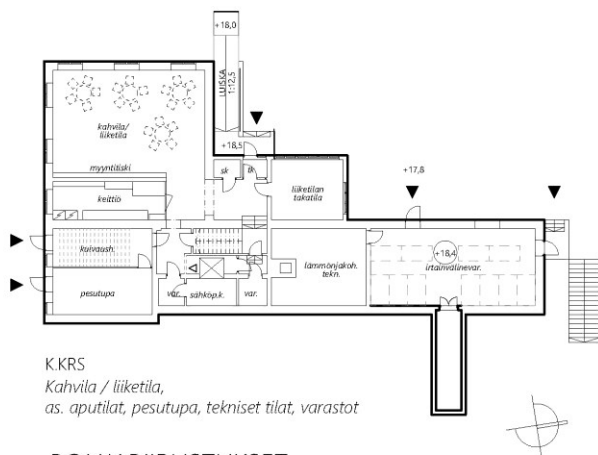

POHJAPIIRUSTUKSET JA PIHASUUNNITELMA
kansakoulun 2.krs ja uudisrakennusten 1.krs

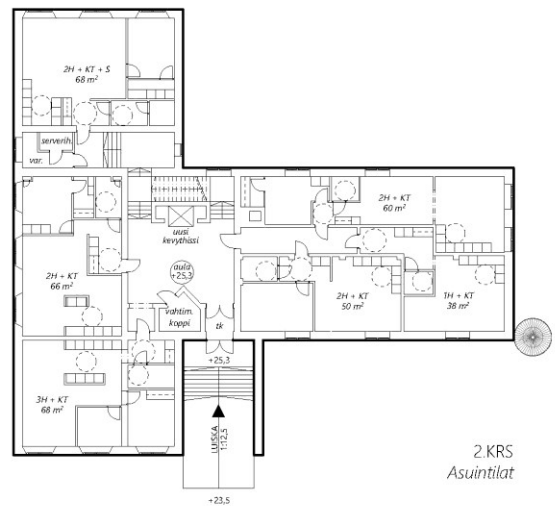

HAVAINNE
kansakoulun asuintilasta

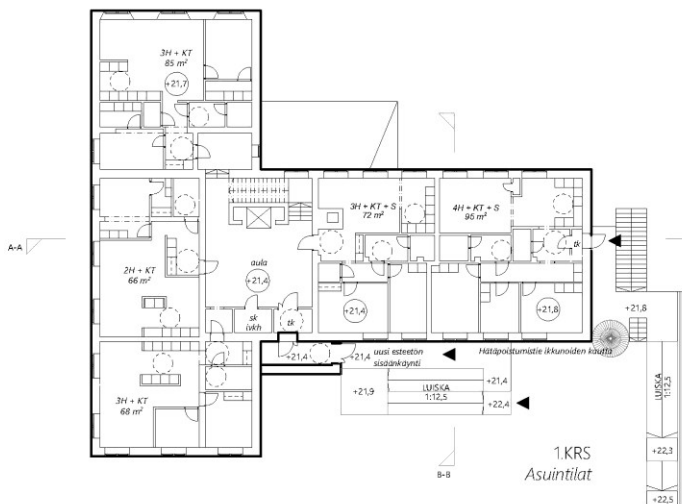

K.KRS
Kahvila / liiketila,
as. aputilat, pesutupa, tekniset tilat, varastot

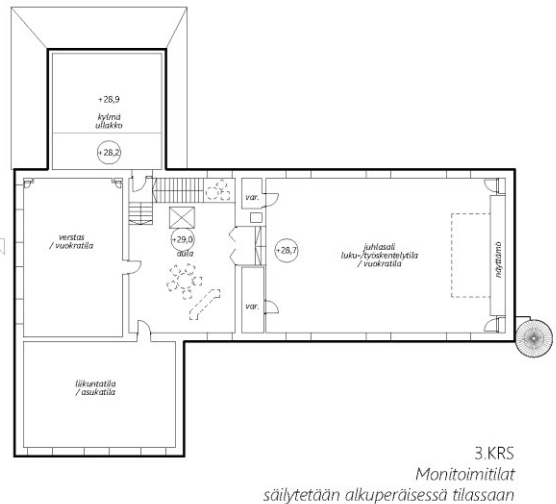
POHJAPIIRUSTUKSET
kansakoulun muutos

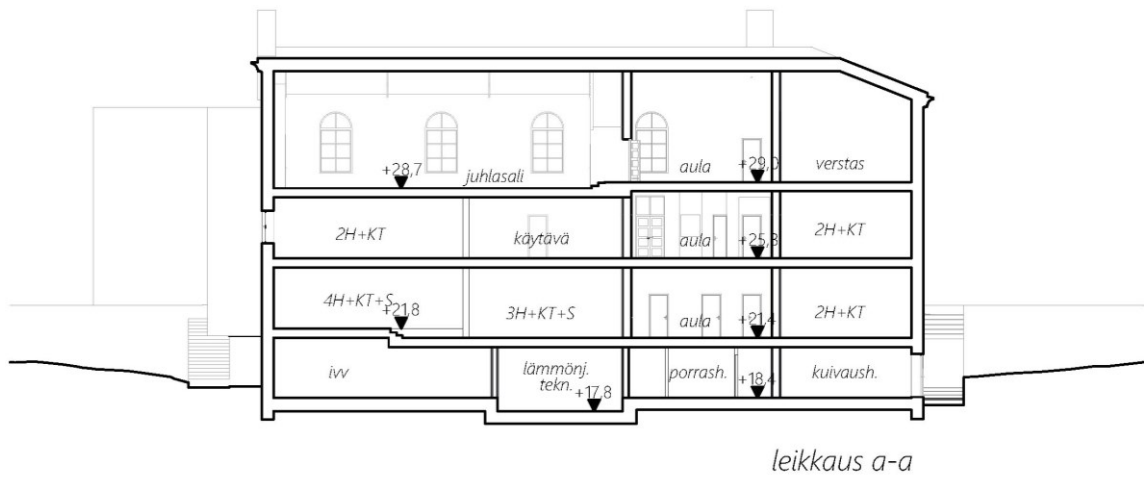
2.KRS
Asuintilat

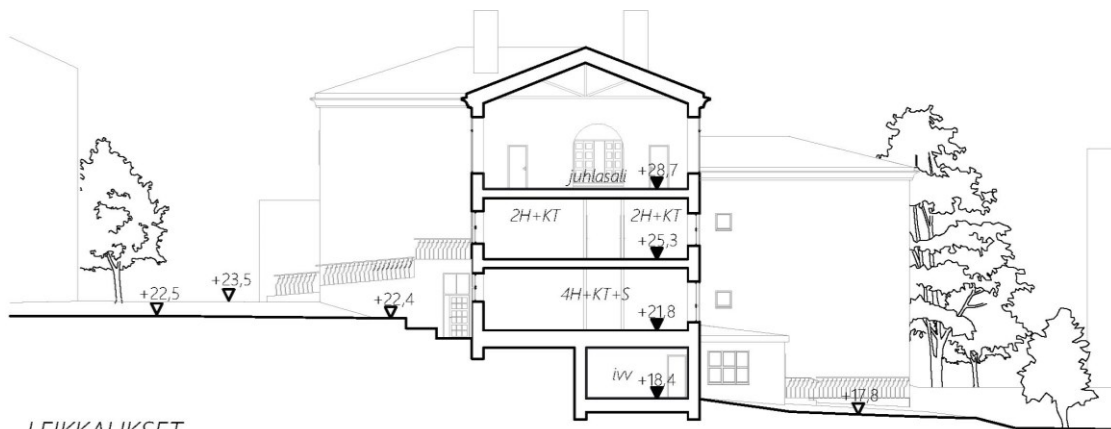
1.KRS
Asuintilat

3.KRS
Monitoimitilat
säilytetään alkuperäisessä tilassaan

leikkaus a-a

LEIKKAUKSET
kansakoulun muutos

leikkaus b-b

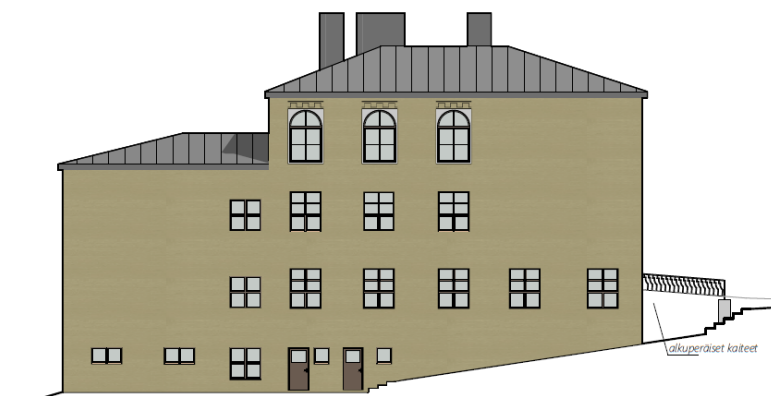
KANSAKOULUN
ASUNTOTYYPIT

1H + KT	1 kpl	38 m ²
2H + KT	1 kpl	50 m ²
2H + KT	1 kpl	60 m ²
2H + KT	2 kpl	66 m ²
2H + KT + S	1 kpl	68 m ²
3H + KT	2 kpl	68 m ²
3H + KT + S	1 kpl	72 m ²
3H + KT + S	1 kpl	85 m ²
4H + KT + S	1 kpl	95 m ²

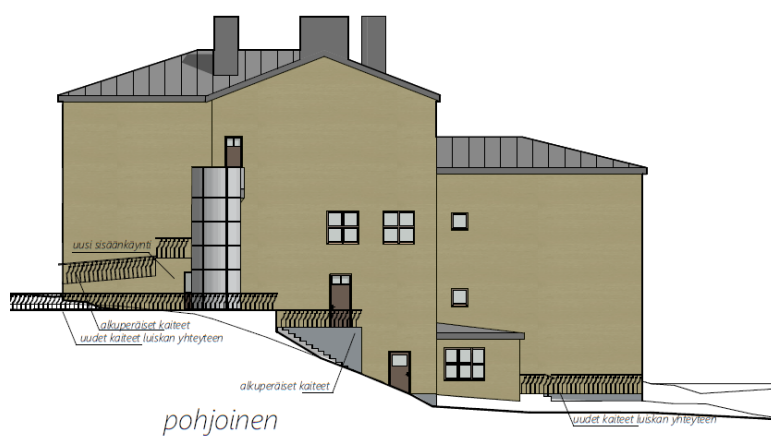
ASUNTOJA YHT.	11 kpl
PINTA-ALA YHT.	667 hu ² 1685 kem ²

Yleistilat/vuokratilat:

Juhlasali/työskentelytila	170 m ²
Liikuntatila	65 m ²
Verstaas	65 m ²

etelä

pohjoinen

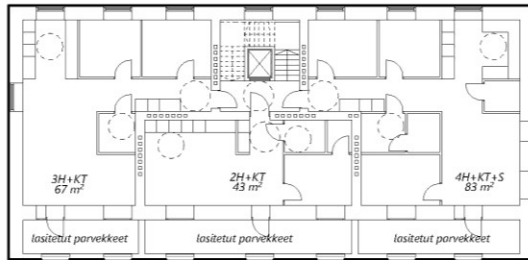
*JULKISIVUT
kansakoulun julkisivut säilytetään alkuperäisinä*

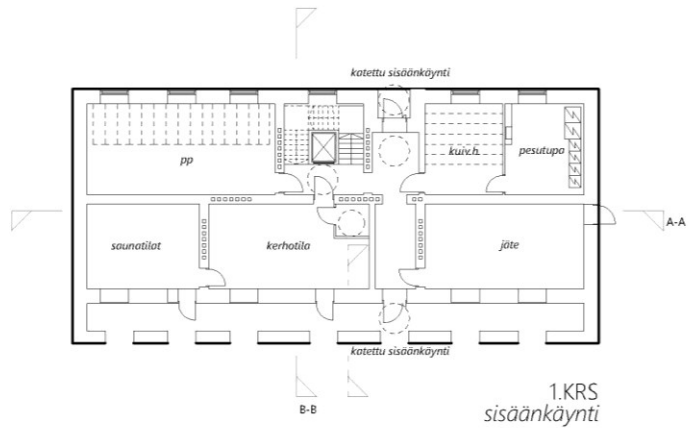
itä

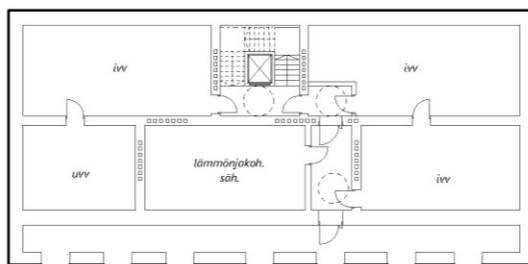
länsi

2.-4.KRS
peruskerros

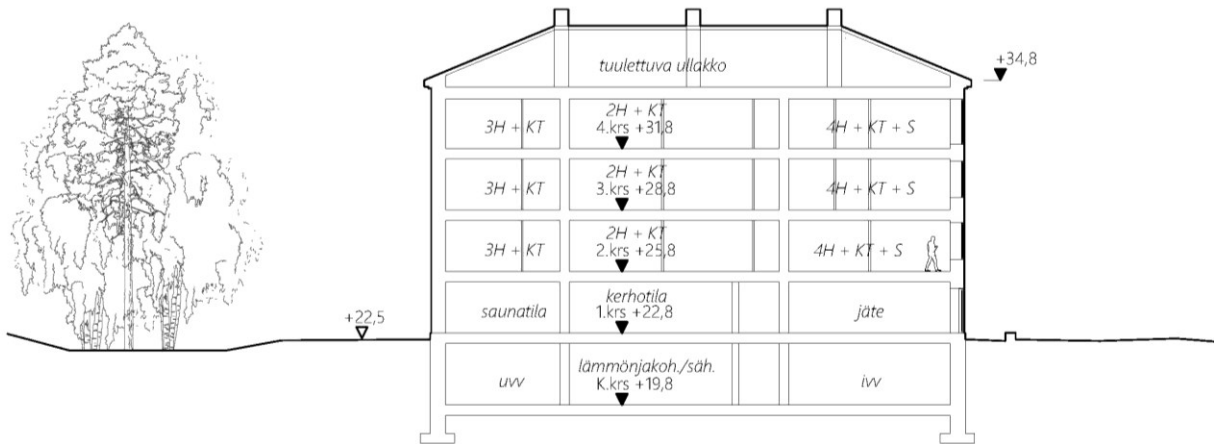
1.KRS
sisäänkäynti

K.KRS
pysäköinti

POHJAPIIRUSTUKSET
uudisrakennukset

Uudisrakennusten maantasossa sijaitsevat asumista palvelevat tilat, kuten pyörävarastot, pesutupa ja kuivaushuone, sekä yhteiskäyttötilat. Asuintilat sijoittuvat kerroksiin 2.–4. Yhden porrashuoneen kerrokset sisältävät kolme asuntoa kerrosta kohden, jossa asuntokoot ovat kahden huoneen, kolmen huoneen ja neljän huoneen asuntoja. Rakennuksen keskellä kulkevassa sydänmuurissa sekä portaan kantavissa seinissä ovat muuratut hormit. Kaikissa asuintiloissa on asunnon levyinen parveke ja läpitalon 3h – 4h asunnoissa ranskalainen parveke.

leikkaus A-A

UUDISRAKENNUSTEN
ASUNTOTYYPIT

2H + KT	3 kpl	43 m ²
2H + KT	1 kpl	58 m ²
3H + KT	3 kpl	67 m ²
4H + KT + S	3 kpl	83 m ²

KRSLKM	4
ASUNTOJA PER. RAK.	9 + 1 kpl
<i>rak b kerhotilan kohdalla asunto</i>	

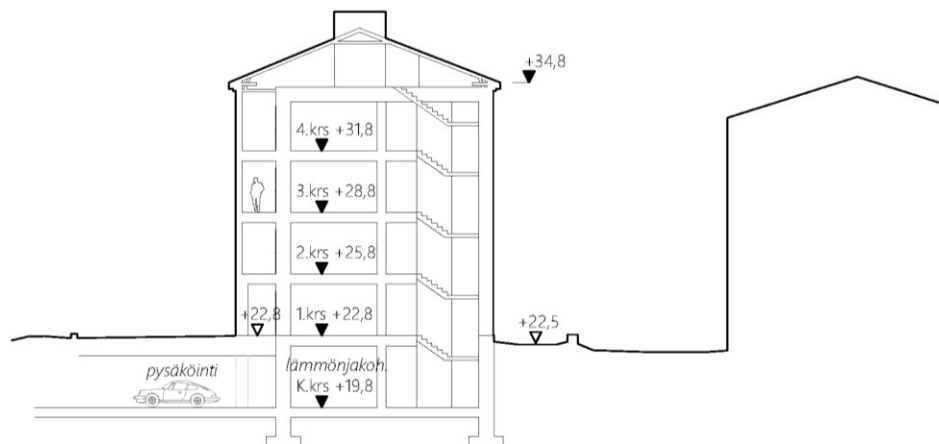
RAK A, B & C	
ASUNTOJA YHT.	28 kpl
PINTA-ALA YHT.	1780 hum ² 2385 kem ²

Yleistilat/Kerhotilat:

RAK A, B & C	
Kuntosali	50 m ²
Kerhotilat	33 m ²
Saunatilat	23 m ²

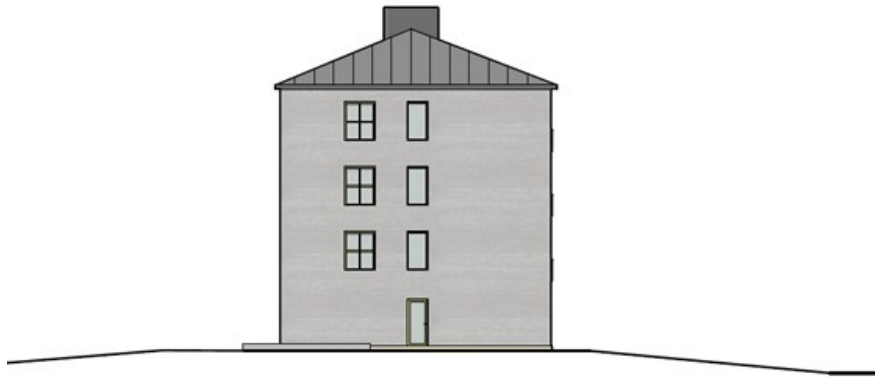
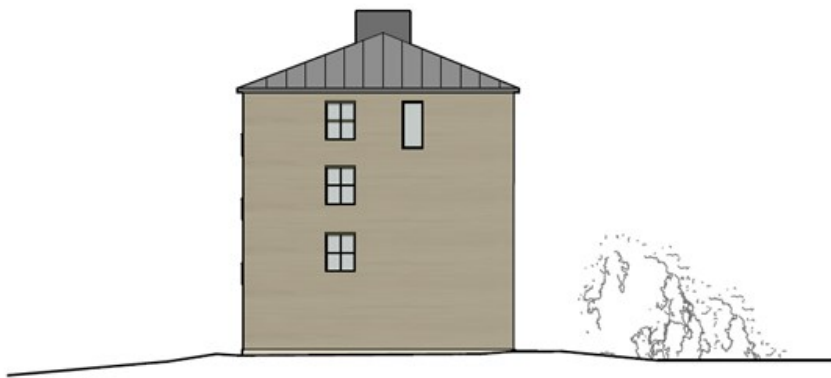
Polkupyöräsäilytys	80 pp
--------------------	-------

Rakenteellinen pysäköinti k. krs	
pysäköintipaikat	40 ap

leikkaus B-B

LEIKKAUKSET
uudisrakennukset

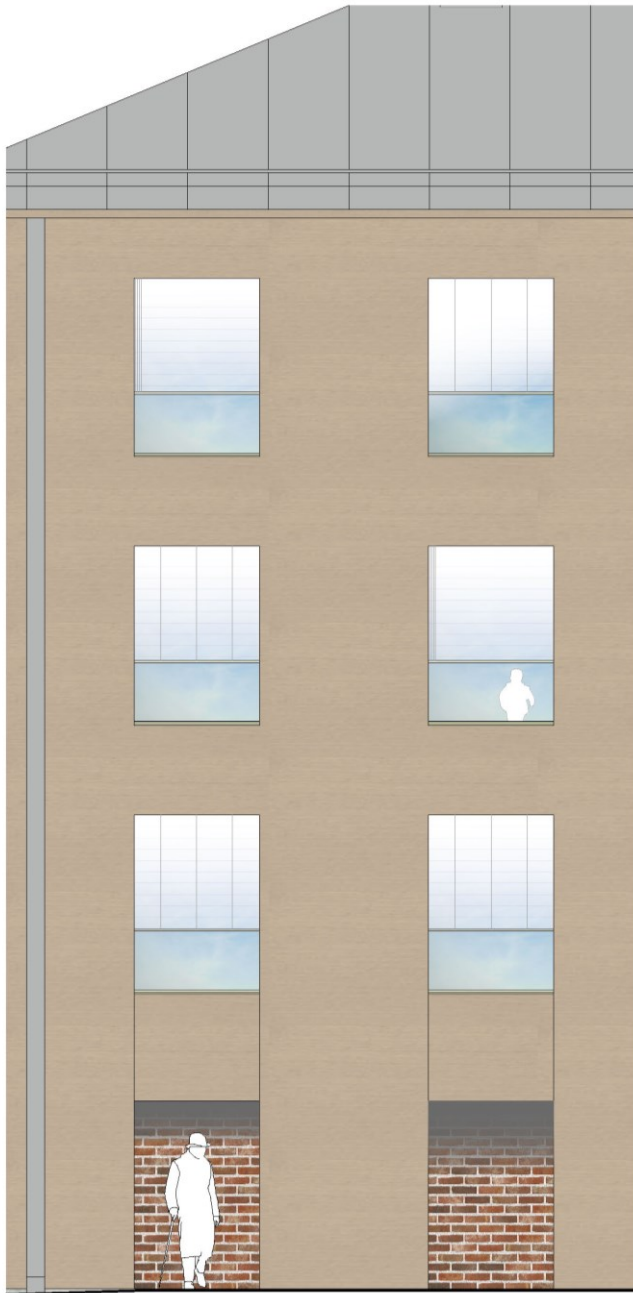
*JULKISIVUT
uudisrakennukset*

katujulkisivu

sisäpihan julkisivu

JULKISIVUOTE
uudisrakennuksen julkisivu itään / katujulkisivu

RAKENNETYYPIT:

Vesikatta musta pelti
Ruoteet
Aluskate
Kantava rakenne kantätkattotuoli k500

YP_puurakenteinen välipohja
muurattu palopermanto
puukuitulevy, 25 mm
lämmöneriste, puukuitulevy, 500 mm
ilman- ja höyrynsulku
rakennuslevy, puukuitulevy, 6 mm
puukoolaus, 22 mm
puukoolaus, ristinlaudaus, 22 mm
kattopanelointi

VP_puurakenteinen välipohja
lautalattia
koolaus 50 mm
puuvuorat 150 mm
eriste, puukuitulevy
puuelementti 250 mm

VS_puudolliseinä
savilevy
puurunko 66 mm k1600
savilevy

VS_huoneistojen väliseinä
ilmanvaihdon ja lämmönjoon
muuratut harmit seinärakenteessa
yhden 1/2 kiven massiiviseinä
tasoitettu ja maalattu molemmin puolin

VS_tiliseinä
kahden 1/2-kiven massiiviseinä
julkisivut rapataan kalkkisaavilla
parvekejulkisivun taakse jäävä seinäpinta
puhtaaksi muurattu punatillipinta

Parvekeseinä
yhden kiven tiliseinä
rapattu julkisivu
harjattu rappauskäsittely

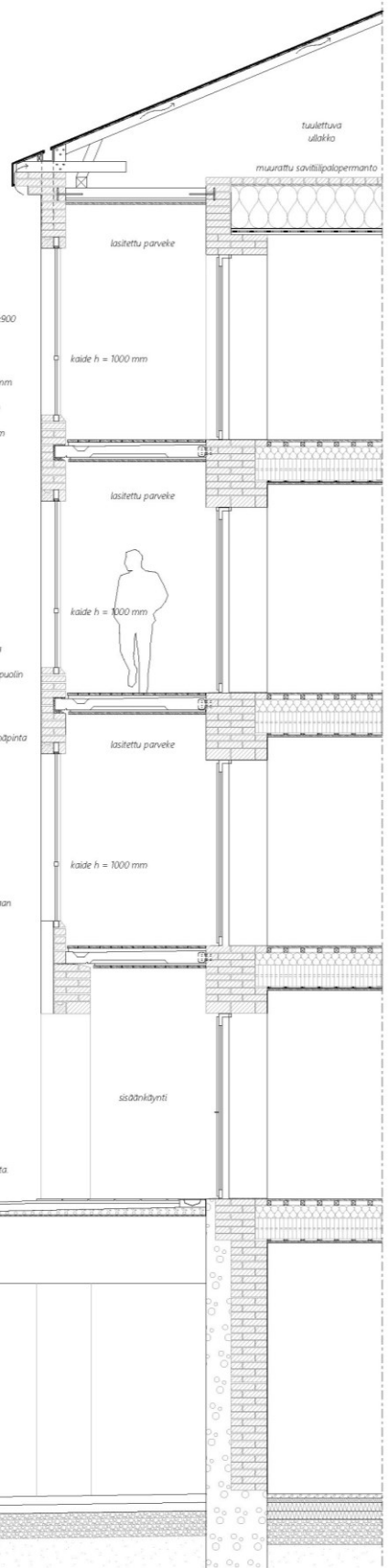
Parvekelauda
laudaus, 28 mm
koolaus
betonilaatta, 150 mm
Kanta (1/80) ja vedeneristötalou
parvekealustasta, josta vesi johdetaan
parvekeeseidään syvennettyyn
vedeneristysputkeen.
puukoolaus, 22 mm
laudaus, 28 mm

AP_Maanvarainen alapohja
betoniturvaperustus

betonivalu 50 mm
eriste 50 mm
eriste 100 mm
routaeristys 100 mm
kapillaarikatko 300 mm
tiivistetty sora

sokeiili kivilaatta

Lämmönsiirto toteutetaan
painovoimaisella vesikeskus-
lämmityksellä ja ilmanvaihto
painovoimaisena tilihormien kautta.

LEIKKAUSOTE
uudisrakennukset

Pihalaasi
laatta/hurmi/hiekka
asennushiekka/multa
salaajamatta
betonivalu 80-100 mm
kumibitumikermieristys
kantava teräsbetonirakenne

Pysäköintin alapohja
teräsbetonilaatta 100 mm
routaeristys 100 mm
kapillaarikatko 300 mm
tiivistetty sora
kallistus siltägläin 1:10

Rakenne ja materiaalit

Uudisrakennuksissa jatketaan yhtenäistä, perinteistä, ja kestäväää rakentamisen tapaa, toteuttaen asuinkerrostalot massiivitiilirakenteisena. Ulkoseinät toteutetaan kahden ½ kiven tiilirakenteella ja väliseinät ovat puurakenteisia. Tiilirakenne varastoi ja luovuttaa lämpöä hitaasti, ja on ekologinen sekä pitkäikäinen rakennusmateriaali. Ilmanvaihto toteutetaan painovoimaisena muuratuilla hormeilla ja lämmönjako toteutetaan painovoimaisena vesikiertolämmityksenä. Julkisivupinnat ovat rappattuja ja rappauskäsittelyn on harjattu. Länteen ja etelään suunnatuilla parvekevyöhykkeillä tasataan rakennuksen lämpökuormaa. Parvekejulkisivu on kannateltu tiilipilareiden avulla, joiden alle muodostuu maantasoon katettu arkadi.

Parvekkeen kantava muuri on rapattu julkisivun puolelta ja sisäpuolelta puhtaaksi-muurattua lämpimän punaista tiiltä. Piha-alueella on katettua ulkotilaa parvekejulkisivun myötä muodostuvan arkadikäytävän alla. Kellarikerroksen tiloissa sijaitsevat irtainvälinevarastot, lämmönjako ja sähköhuone. Kellarikerroksesta on yhteys rakenteelliseen pysäköintiin.

LOPUKSI

Kansakoulun kaltaisessa kohteessa lähestymistapoja muutossuunnitelmalle olisi useita. Muutosta voitaisiin käsitellä myös alkuperäisiin piirteisiin palaavalla ja niiden palauttavalla tavalla säilyttämiseen pyrkivillä tilamuutoksilla. Vuosien 1999 ja 2006 muutoksissa kohteeseen on toteutettu muun muassa uusia väliseinärakenteita, joilla on ollut tilakokonaisuuksista aulatilán juhlavuuteen sekä tilojen yleiseen jäsentelyyn ja alkuperäiseen avaruuteen vaikutusta. Muutossuunnitelman ohelle kohteeseen tulisi toteuttaa korjaussuunnitelma, jonka yhteydessä alkuperäisiä piirteitä, kuten julkisivun rappausta, alkuperäisiä puisia peiliovia ja sisätiloja tulisi kunnostaa niiden rakennustavan mukaisesti.

Opinnäytetyön alkutavoitteina pohdin paikan henkeä, ominaispiirteiden merkittävyyttä ja arkkitehtuurin säilyttämisen arvoja. Tutkimuksen aikana pohdin, kuinka kaupunkikuva voitaisiin säilyttää paikalle ominaisena sekä kuinka alkuperäisen rakennuksen piirteiden osallistaminen uuteen rakennuskantaan voisi vahvistaa paikkaan kuuluvuutta.

Työn aikana heräsi myös kysymys, minkä asteen muutos tapauksen kaltaisessa kohteessa on ammattialan periaatteiden sekä omien periaatteideni mukaan eettistä toteuttaa. Työn aiheiden tutkimus, keskustelut ja suunnittelutyö opettivat minulle työn aikana paljon ja herättivät uusia ajatuksia olemassa olevan rakennuskannan kehittämisestä sekä osallistamisesta täydennysrakentamiseen.

Kiitokset mukana olleille opettavaisista hetkistä sekä rakennusarkkitehtuurin 2018 vuosikurssille yhteisistä kokemuksista.

LÄHTEET

Arkkitehtitoimisto Lehto Peltonen Valkama Oy, 2016, Steniuksentie 14, Rakennushistoriallinen selvitys (Suppea), Helsinki

Hannula P, Salonen M, 2007, Rakennukset kertovat – perustietoa asukkaille, Yliopistopaino, Helsinki

Helamaa E, Lahtinen R, 1988, Vanhojen teollisuusrakennusten uusi käyttö, Tampere

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2017, Steniuksentie 14 ja 20, 29. Haaga, Etelä-Haaga kortteli 29088 Tontti 3 ja 29100 Tontti 1, Asemakaavan Muutoksen Selostus, Kaavanro 12463

Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu, 2021, Valmisteilla olevat asemakaavat, Etelä-Haaga, Steniuksenkentän alue, Asemakaavat, Kaavanro 12697

Huuhka S, Vainio T, Moisio M, Lampinen E, Knuutinen M, Bashmakov S, Kölliö A, Lahdensivu J, Ala-Kotila P, Lahdenperä P, 2021, Purkaa vai korjata? Hiilijalanjälkivaikutukset, elinkaarikustannukset ja ohjauskeinot, Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:9

Koponen O-P, 2006, Arkkitehtuuri. historia, ja paikan erityisyys, Tampereen teknillinen yliopisto, Arkkitehtuurin osasto, Arkkitehtuurin historian ja teorian laitos, Tampere

Lindh T, 1998, Haagan rakennukset ja arvotus, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja, Helsinki

Makkonen L, 2004, Opintiellä – Helsinkiläisiä koulurakennuksia 1880–1980, Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2004:14

Roos J, 1950, Haagan kauppalan historia, Helsinki, s.170–173

Tuppurainen Y, Karvinen-Jussilainen A, 1984, Vanha rakennus, uusi käyttö, Kaupunkiliiton julkaisu C61, Helsinki

Vauramo A, 2020, Metsähallituksen arvotusavain ja valtion rakennusperintö, Valtiolle rakennettu, Museovirasto

Kuvalähteet:

Kuva 1 Ortokuva, Helsingin karttapalvelu, <https://kartta.hel.fi/>

Kuva 5 Grünberg Constantin, 1965, Helsingin kaupunginmuseo.

Kuva 6 Asemakaava nro 12463, Helsingin karttapalvelu, <https://kartta.hel.fi/>

Kaikki kuvat ja piirustukset ovat tekijän, ellei toisin mainita.

Liite: Planssienennökset

RAKEISUUS 1:5000
Etelä-Haagan alue ja korttelin sijainti

Suunnitteluperiaatteet

Suunnitelma 20-lukujen kortteli on 1920-luvun kansakoulun käyttötarkoituksen muutoksen ja 2020-luvulla suunniteltujen uudisrakennusten kokonaisuus, jossa on käytetty arkkitehtonisten piirteiden säilyttämisen ideologiaa suunnittelun lähtökohtina. Uuden ja vanhan dialogi ovat paikalla merkittävässä asemassa. Uudisrakennuksissa on sovellettu piirteitä sadan vuoden takaisesta arkkitetuurin selkeyden, yhtenäisen kaupunkikuvan, mittakaavan ja väri-, sekä materiaalinkäytön maailmasta.

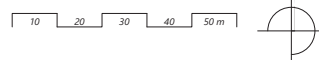
Suunnitelman lähtökohtina on tutkittu paikalla sijaitsevan kansakoulun arkkitehtonisia arvoja, alueen ominaispiirteitä ja tarpeita sekä uudisrakentamisen suhdetta olemassa olevaan arkkitehtuuriin. Vuosina 1928 rakennettu ja vuonna 1948 laajennettu kansakoulu sijaitsee Etelä-Haagassa puustoisella rinnetontilla asuinalueen keskellä ja hyvien liikenneyhteyksien äärellä.

Suunnitelmassa kansakouluun on toteutettu asuin- ja monitoimitiloja sekä liiketila. Kansakoulun monitoimitilat luovat korttelille ja sen asukkaille toiminnallisen ja liikkeellisen yhteyden. Uudisrakennukset ovat nelikerroksisia asuinkerrostaloja, joiden katutasossa sijaitsevat asukas- tai vuokrakäyttöiset sauna-, kerho- ja kuntosalitilat, sekä asuintiloja palvelevat pyörävarastot ja muut aputilat. Pysäköinti toteutetaan rakenteellisena pysäköintinä.

20-LUKUJEN KORTTELI

KANSAKOULUN MUUTOS- JA LAAJENNUS
asemapiirustus 1:500

HAVAINNE
Steniussenttieltä

HAVAINNE
sisäpiha

Suhde ympäristöön

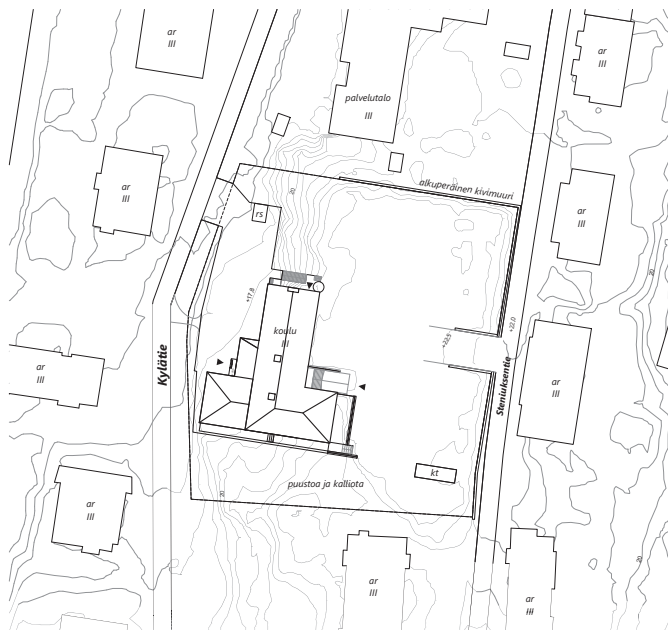
Uudisrakennukset sijoitetaan tontin pohjois- ja itälaidoille, jolloin muodostuu ilmava umpikorttelimainen sisäpiha, sekä eteläpuolella sijaitseva kalliomaata ja puusto säilyvät. Näkymälinjat ympäristöstä kansakouluun säilyvät Kylätien ja Steniuksentien suunnilta.

Alueen rakennuskannassa on yhtenäisiä piirteitä rapatuissa tai tiilipintaisissa julkisivuissa, auma- ja harjakatoissa, ihmisen mittakaavassa, ja pääosin kolmesta neljään kerroskorkeuden vaihtelussa. Katutilat eivät ole leveitä, vaan pääosin yhden jalkakäytävän ja ajoväylän levyisiä.

Ympäristön pääasiallinen rakennusten sijoittelu on toteutettu pitkittäin tien suuntaisesti, jossa rakennusten taakse syntyy sisäpihoja. Ympäristössä on puistoja ja aukioita, jotka jaksottavat aluetta. Kansakoulu on sijoitettu tontillaan etäämmälle tiestä, kuin ympäristön pääosin 1950-60 luvulla rakennetut asuinrakennukset. Täydentämisen tapa toteuttaa yhtenäistä rakennusten sijoittelutapaa ympäristönsä kanssa.

ALUELEIKKAUS 1:500

TONTIN NYKYTILA
1:500

SUUNNITELMA & YMPÄRISTÖN OMINAISPIIRTEET
1:500

KANSAKOULUN
ASUNOTYYPIT

1H + KT	1 kpl	ar	38 m ²
2H + KT	1 kpl	III	50 m ²
2H + KT	1 kpl		60 m ²
2H + KT	2 kpl		66 m ²
2H + KT + S	1 kpl		68 m ²
3H + KT	2 kpl		68 m ²
3H + KT + S	2 kpl		72 m ²
3H + KT + S	1 kpl		85 m ²
4H + KT + S	1 kpl		95 m ²

ASUNTOJA YHT.	11 kpl
PINTA-ALA YHT.	667 hum ² 1685 kem ²

Yleistilat/vuokratilat:

Juhasali/työskentelytila	170 m ²
Liikuntatila	65 m ²
Verstas	65 m ²

Kansakoulun julkisivut, aulatilat, sekä ylimmän kerroksen alkuperäisenä säilyneet tilat ovat suojeltuja, ja täten niihin osoitetaan monitoimitilojen toimintaa ilman tilamuutoksia. Kansakoulun ylimmän kerroksen asukas- ja vuokratiloista luodaan alueen kohtaamispaikka.

Kansakoulun monitoimitiloja voidaan suunnata vuokrakäyttöön ja kellariin liitetä palveluee niin alueen kuin myös korttelin asukkaita ja tilojen vuokrakäyttäjää. Liiketilassa on keittio, joka mahdollistaa kahvilan, leipomon tai ravintolan toiminnan. Piha-alueella on tilavaraus kahvilan terassialueelle.

Kylätie

ajo pihakannen alle pysäköintiin

kahvilan terassialue

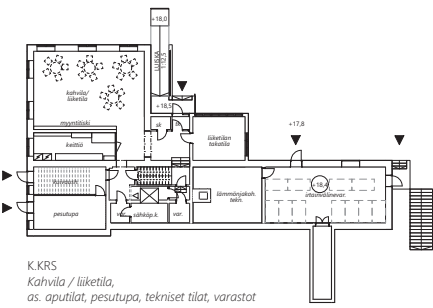
uusi luiska

säilytettävää puustoa ja kalliota

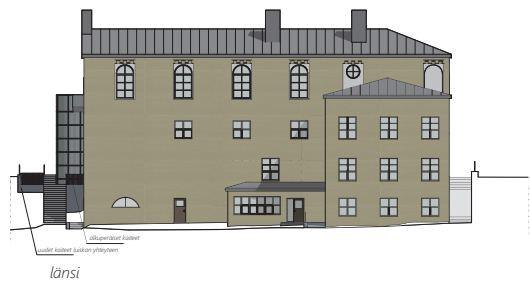
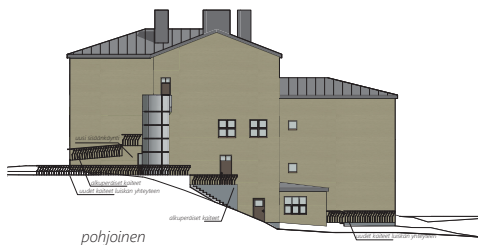
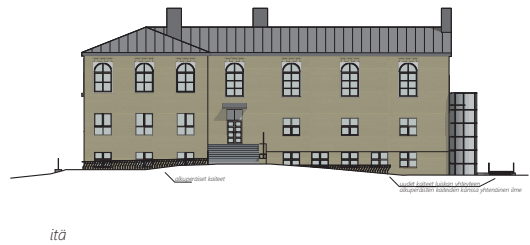
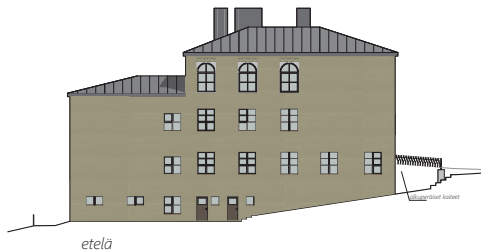
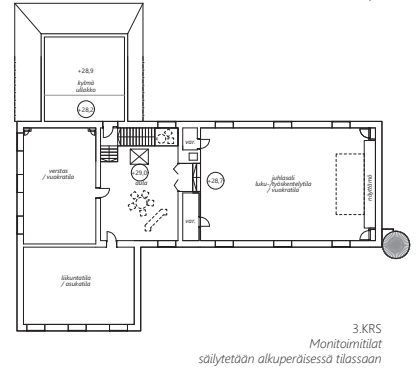
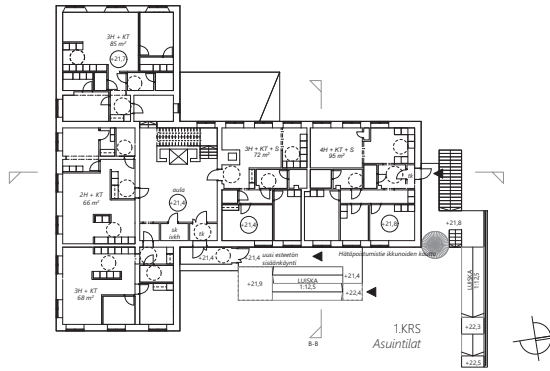
piharakennus / oleskelukatos

POHJAPIIRUSTUKSET JA PIHASUUNNITELMA 1:200

kansakoulun muutossuunnitelma / kansakoulun 2. krs ja uudisrakennusten 1. krs

POHJAPIIRUSTUKSET 1:200
kansakoulun muutossuunnitelma

JULKISIVUT 1:200

kansakoulun julkisivut säilytetään alkuperäisinä

HAVAINNE
sisähavainne kansakoulun asuintilasta

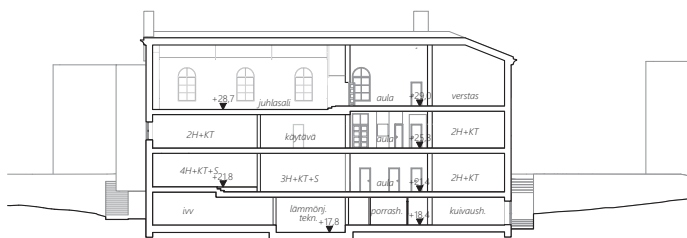
Tilat ja toiminnot

Muutoksen uudet rakenteet ovat uusia puurakenteisia väliseiniä. Asuintilat on pyritty toteuttamaan mahdollisimman vähin muutoksiin, ja ne sijoittuvat pääosin olemassa olevien tilakokojen mukaisesti. Muutossuunnitelma säilyttää rakennuksen julkisivut alkuperäisessä tilassaan suojelun mukaisesti, lukuun ottamatta pohjoisjulkisivun uutta esteettöntä sisäänkäyntiä.

Rakennuksen aulatilana on esitetty hissi sijoitettavaksi portaan syvennykseen, ja luiskarakenteita ulkotilaan, esteettömien kulkuyhteyksien mahdollistamiseksi. Hissin sijoittamisessa on pyritty toteuttamaan esteettömän kulkuyhteyden mahdollisimman vähin muutoksiin ja arkkitehtoniset arvot huomioiden. Aulan erityispiirteet, kuten matala holviyksityiskohta 1.-2. kerrosten porrassainässä, jää porrasspuolelta näkyviin hissien taakse.

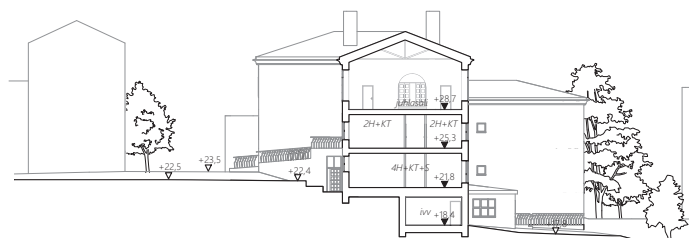
Pääsisäänkäynnin edustan ja 2.kerroksen tasoero on n. 2,2 m, joten esteettömän sisäänkäynti on johdettu luiskan avulla 1.kerrokseen pääsisäänkäynnin massiivisen portaan yhteyteen. Uusi sisäänkäynti yhdistyy hienovaraisesti julkisivuun ja tontille. Sisäänkäynnin edustan maastonmuokkaaminen lisää myös 1.kerroksen itäpuolen sisätilojen valoisuuden tuntua ja avaa ikkunoille enemmän näkymäalaa piha-alueelle.

Kansakoulu on tiilirakenteinen. Olemassa olevien piirustusten mukaan ulkoseinät ovat n. 600 mm paksuisia, kahden kiven massiivitiilirakennetta. Sisätilojen tilallisuuden ominaispiirteitä ovat korkeat tilakorkeudet, leveät ikkunalaudat ja suuret ruutuikkunat. Läpätalon asunnoissa sekä toisen kerroksen kaksiossa oleskelutilat aukeavat ilta-auringon suuntaan, jossa suuret ikkunat avautuvat Kylätien katumaisemaan.

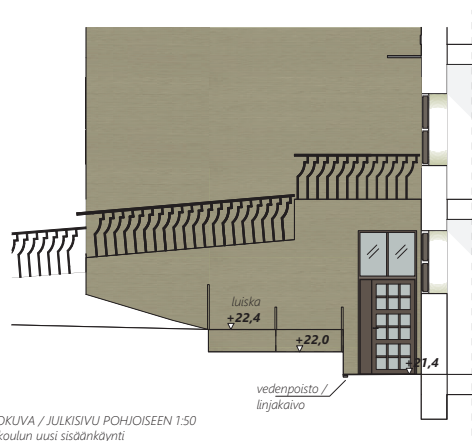

leikkaus A-A

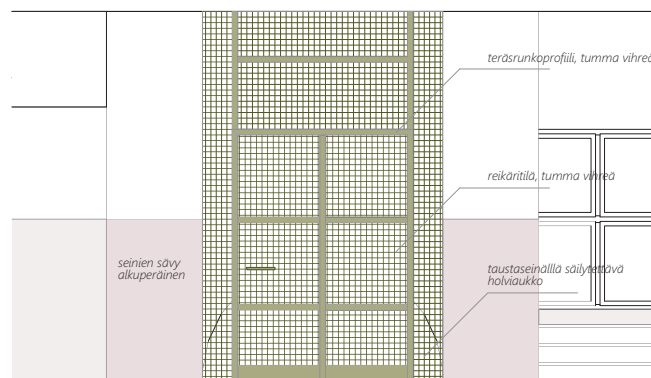
LEIKKAUKSET 1:200
kansakoulu

leikkaus B-B

KASVOKUVA / JULKISIVUN POHJOISEEN 1:50
kansakoulun uusi sisäänkäynti

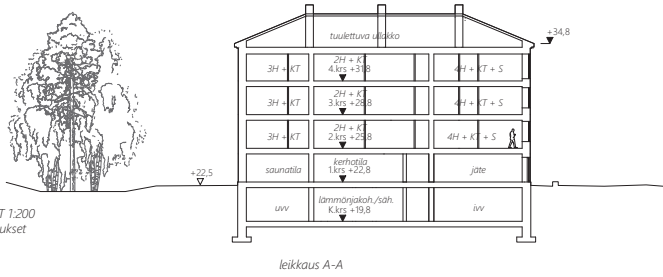

KASVOKUVA 1:20
kansakoulun aula / uusi hissi

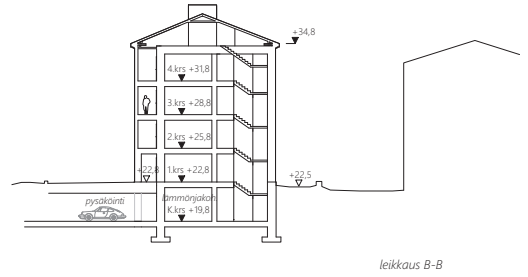
Hissi istutetaan porrassauzun keskellä olevaan syvennykseen. Kevythin tilatehokkuuden myötä välipohja läpästään ainoastaan hissin viemän tilan mukaan. Taustalla oleva holviaukko säilyy portaiden koristeaiheena hissien taustalla. Hissikörin runko toteutetaan kevyestä teräsrunkosta ja sopeutetaan aulatilan yhtenäisten vaakalinjojen avulla.

LEIKKAUKSET 1:200
uudisrakennukset

leikkaus A-A

leikkaus B-B

**UUDISRAKENNUSTEN
ASUNOTYYPIT**

2H + KT	3 kpl	43 m ²
2H + KT	1 kpl	58 m ²
3H + KT	3 kpl	67 m ²
4H + KT + S	3 kpl	83 m ²

KRSLKM 4
ASUNTOJA PER. RAK. 9 + 1 kpl
rak b kerhotilan kohdalla asunto

RAKA, B & C

ASUNTOJA YHT.	28 kpl
PINTA-ALA YHT.	1780 huom ² 2385 kem ²

Yleistilat/Kerhotilat:

RAKA, B & C

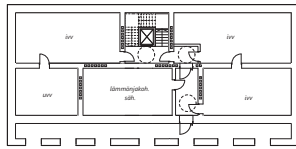
Kuntosali	50 m ²
Kerhotilat	33 m ²
Saunatilat	23 m ²

Polkupyöräsäilytys 80 pp
Rakenteellinen pysäköinti k. krs
pysäköintipaikat 40 ap

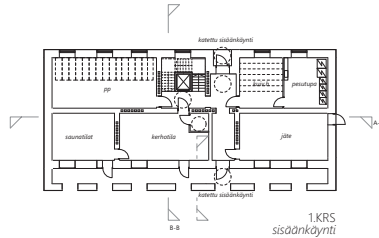
Tilat ja toiminnot

Uudisrakennusten maantasossa sijaitsevat asumista palvelevat tilat, kuten pyörävarastot, pesutupa ja kuivaushuone, sekä yhteiskäyttötilat. Asuintilat sijoittuvat kerroksiin 2.-4. Yhden porrashuoneen kerrokset sisältävät kolme asuntoa kerrosta kohten, jossa asuntokoot ovat kahden huoneen, kolmen huoneen ja neljän huoneen asuntoja. Rakennuksen keskellä kulkevassa sydänmuurissa sekä portaan kantavissa seinissä ovat muuratut hormit. Kaikissa asuintiloissa on asunnon levyinen parveke ja tuuletus 3h-4h asunnoissa ranskalainen parveke. Parvekkeen kantava muuri on sisätiloihin päin puhtaaksimuurattua lämpimän punaista tiiltä. Piha-alueella on katettua ulkotilaa parvekejulkisivun myötä muodostuvan arkadikäytävän alla. Kellarikerroksen tiloissa sijaitsevat irtain- ja ulkova-linevarastot sekä lämmönjakuhuone. Kellarikerroksesta on yhteys rakenteelliseen pysäköintiin.

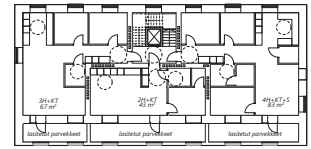
POHJAPIIRUSTUKSET 1:200
uudisrakennukset

1.KRS
sisäänkäynti

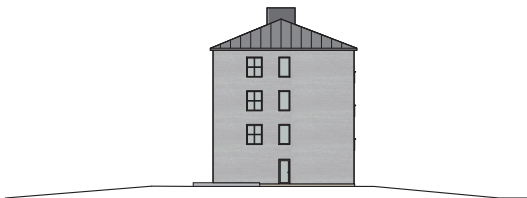
2.KRS
sisäänkäynti

3H+4H
peruserkerros

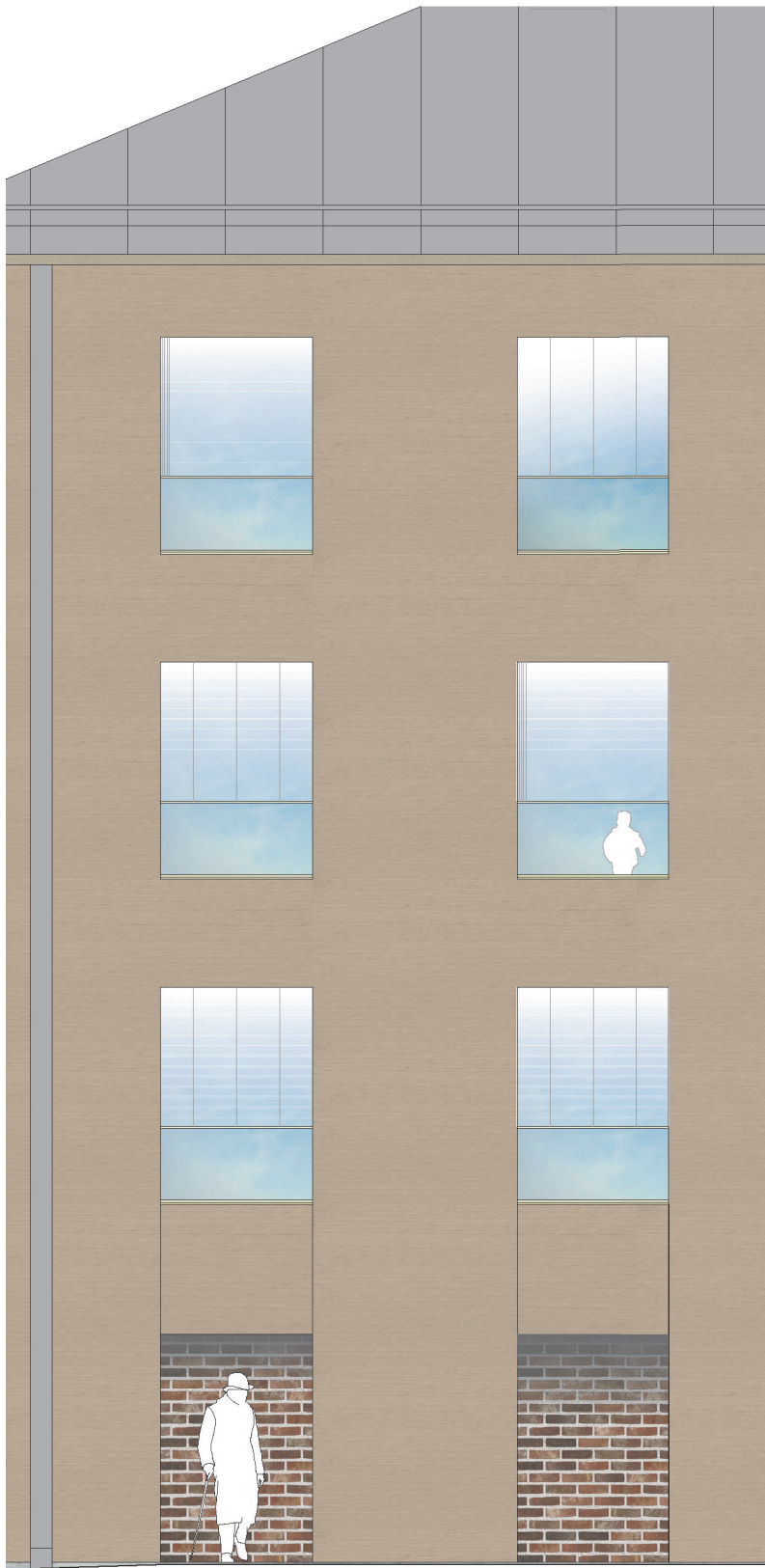
katujulkisivu

sisäpihan julkisivu

JULKISIVUT 1:200
uudisrakennukset

JULKISIVUOTE 1:20
uudisrakennuksen julkisivu itään / katujulkisivu

Rakenne ja materiaalit

Uudisrakennuksissa jatketaan yhtenäistä, perinteistä, ja kestävää rakentamisen tapaa, toteuttaen asuinkerrostot massiivitiilirakenteisena. Ulkoseinät toteutetaan kahden 1/2 kiven tiilirakenteella ja väliseinät ovat puurakenteisia. Tiilirakenne varastoi ja luovuttaa lämpöä hitaasti, ja on ekologinen sekä pitkäikäinen rakennusmateriaali. Ilmanvaihto toteutetaan painovoimaisena muuratuilla hormoneilla ja lämmönjako toteutetaan painovoimaisena vesikiertolämmityksenä. Julkisivupinnat ovat rapattuja ja rappauskäsittelyn on harjattu. Länteen ja etelään suunnatuilla parvekevyöhykkeillä tasataan rakennuksen lämpökuormaa. Parvekejulkisivu on kannateltu tiilipilareiden avulla, joiden alle muodostuu maantasoon katettu arkadi.

RAKENNETYYPIIT:

Vesikatto musta pelti
Ruoteet
Aluskate
Kantava rakenne konttikattotuoli k900

YP puurakenteinen välipohja
muurattu palopermanto
puukuitulevy, 25 mm
lämmöneriste, puukuituvilla, 500 mm
ilman- ja höyrönsulku
rakennuslevy, puukuitulevy, 6 mm
puukoolaus, 22 mm
puukoolaus, ristiinlauditus, 22 mm
kattopanelointi

VP puurakenteinen välipohja
lautalattia
koolaus 50 mm
puuvasat 150 mm
eriste, puukuituvilla
puuelementti 250 mm
koolaus 22 mm + sprinklaus
paneeli

VS puuväliseinä
savilevy
puurunko 66 mm k600
savilevy

VS huoneistojen ulkoseinä
ilmanvaihdon ja lämmönjaon
muuratut hormit seinärakenteessa
yhden 1/2 kiven massiivitiiliseinä
tasoitettu ja maalattu molemmin puolin

US tiiliseinä
kahden 1/2 -kiven massiivitiiliseinä
julkisivut rapataan kalkkilaastilla
parvekejulkisivun taakse jäävä seinäpinta
puhtaaksi muurattu punatiilipinta

Parvekeseinä
yhden kiven tiiliseinä
rapattu julkisivu,
harjattu rappauskäsittely

Parvekelaa
lauditus, 28 mm
koolaus
betonilaatta, 150 mm
Kaato (1:80) ja vedenpoistokaivo
parvekelaatassa, josta vesi johdetaan
parvekeseinään syvennettyyn
vedenpoistoputkeen.
puukoolaus, 22 mm
lauditus, 28 mm

AP Maanvarainen alapohja
betonianturaperustus

betonivalu 50 mm
eriste 50 mm
eriste 100 mm
rautaeristys 100 mm
kapillaarikatko 300 mm
tiivistetty sora

sokkeli kivilaatta

Lämmönsiirto toteutetaan
painovoimaisella vesikeskus-
lämmityksellä ja ilmanvaihto
painovoimaisena tiilihormien kautta.

LEIKKAUSOTE 1:20
uudisrakennukset

Pihakansi
laatta/nurmi/hiekka
asennushiekka/multa
salaajamatto
betonivalu 80-100 mm
kumbitumikermieristys
kantava teräsbetonirakenne

Pysäköinnin alapohja
teräsbetonilaatta 100 mm
routaeristys 100 mm
kapillaarikatko 300 mm
tiivistetty sora
kallistus salaajiin 1:10

